

8

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ

ГОДИНА XXXI КНИЖКА 4

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЯ ТУРИСТИЧЕСКИ СЪЮЗЪ
ИЗДАНИЕ НА ЦЕНТРАЛНОТО НАСТОЯТЕЛСТВО

Редакторъ: ГЕОРГИ ДРАГОЕВЪ

Редакция и администрация — София, Позитано 6, тел. № 2-75-89
Пощенска чекова смѣтка № 672. Абонаментъ: за членове 40 л., за нечленове 100 л.

DER BULGARISCHE TURIST

Zeitschrift des Bulgarischen Turistenvereins, Hauptschriftleiter: GEORGE DRAGOEFF
Schriftleitung: Positano 6, tel. № 2-75-89

Година XXXI

Априль

Книжка 4

ДЪРЖАВАТА И НИЕ

Четиридесетъ години вече нашата задруга твори материални и културни ценности съ немаловажна значимостъ за общия ни културенъ и общественъ развой и възходъ. Всичко, що е могла да сътвори и създаде, създава го е мълкомъ, безъ шумъ, съ упорита воля и съ съсърдоточенъ въ себе си, безъ паради, ентузиазъмъ. И всичко, що е създавала, създавала го е не за себе си, а щедро, истински интелигентски, го предоставя за вѣчно използване на другитъ, на ближния си, на обществото, на народа си, на Държавата си. Съ тия си качества и съ общия ѝ, свойственъ само на нея духъ, тя се прояви и наложи въ съзнанието на нашата общественостъ не само като една общностъ, чиито членове могатъ да бждатъ обединени около каква и да е идея и безъ вътрешни духовни връзки, не, тя се прояви и оформи като истинско културно общество и заслужено носи името, което другитъ ѝ дадоха—елитна организация. Това бѣ първата, все едно, дали съзнателна или несъзнателна, споредъ закона за хетерогенията на целитъ, нейна задача. Въ процеса на своя възходъ, за този сравнително късъ периодъ отъ време, тя ясно очерта и своята роля и своето значение за развитието и култивирането на найценното чувство въ душата на всѣки единъ гражданинъ: даде примѣръ и посочи пътя и методитъ, по които се развива истинското съзнателно, задълбочено и кристално чисто родолюбие. Както българскиятъ селянинъ, който съ кръвта си и съ потъта е оро-

силъ родния си кжтъ земя, и заради това е тъй здраво сроденъ и свързанъ съ нея, така и българскиятъ планинаръ-туристъ, който пакъ съ своя трудъ и съ своята потъ, стѣпка следъ стѣпка, е превземалъ кжтчета отъ тая земя, за да сложи дълбоко въ душата си тѣхния образъ, е сжщо тъй здраво сроденъ и свързанъ съ нея. Дѣлата му презъ превратноститъ на политическия ни и общественъ животъ презъ тия четиридесетъ години, дѣлата му презъ войнитъ, сж твърде убедително доказателство за това. Настѣпи ли смуть тукъ долу, той се запѣти съ вѣрни другари тамъ, въ недрата, въ лоното на тъй хубавата българска природа, съзнанието му се проявява, отдѣлнитъ, събирани периодически кжтчета се сливатъ, оформяватъ и предъ съзнанието му се възправя образътъ, величественъ и милъ, на скжпата Родина, образъ, съ който той се връща всрѣдъ близкитъ си и съдействува да се изглаждатъ дребнавоститъ на катадневieto, да се изглаждатъ проявитъ — рожба на „злоба, суета“. Настане ли бранъ, той е пакъ на своя постъ. Само така нашата задруга можѣ да оцѣлѣе съ своята първоначална идеология, да мине благополучно между Сцила и Харидба и да допринесе корабътъ на българския общественъ и държавенъ животъ да трѣгне по нормалния си и сигуренъ пжтъ.

Четиридесетъ години нашата задруга какъ насажда въ съзнанието на членоветъ си нуждата за всѣки нормаленъ човѣкъ да бжде деенъ, да издига въ култъ труда, благодат-

ниятъ трудъ, чрезъ който само човѣкъ е полезенъ и на себе си и на другитѣ, но наредъ съ това да умѣе да бжде бодъръ, да умѣе да бжде духовитъ, да умѣе да бжде веселъ, да умѣе да се радва на битието, съ една дума — отъ него да излжчва бодъръ свѣтогледъ. Нали съ пѣсни и веселие се изминаватъ най-труднитѣ части отъ пжтя, нали съ пѣсни и веселие се копаятъ основитѣ и се издигатъ паметницитѣ на нашето тѣй добре развито социално чувство — нашитѣ хижи и домове, нали съ пѣсни и веселие се залесява . . .

Нека тѣзи пѣсни и веселие — външенъ изразъ на нашата чиста съвѣсть и на нашата душевна бодрость, бждатъ наши спжтници навсѣкжде въ живота. . .

И много, много още ценности създаде нашата задруга презъ този периодъ. Създаде ги и продължава да ги създава, унесена въ своето творческо дѣло, безъ да търси отъ нѣкого признание на всичко това. Обаче и то бѣ само единъ периодъ отъ нейното развитие.

Настжпило е времето, когато и ние най-после добихме моралното право да се изправимъ горди върху грамадата на нашия общополезенъ активъ и да поискаме признание. Цѣлата българска общественость е свидетелка на нашитѣ честни и благородни усилия да ѝ бждемъ полезни и въ услуга, цѣлиятъ български народъ видѣ, че скромнитѣ усилия на скромния организиранъ български туристъ сж посветени преди всичко нему. Ние искаме и Държавата, нашата Държава, да признае напълно и безъ уговорки полезността на нашето дѣло. Слава Богу, първитѣ стжпки въ тази насока сж утешителни и задоволителни; отъ много нейни представители, отъ много мѣста, се чува вече ободрителни думи. Ние, обаче, спокойно и смѣло искаме отъ тѣхъ и тѣ сега, на свой редъ, докрай да изпълнятъ дълга си къмъ това хубаво наше дѣло.

Ние искаме отдѣленъ Законъ за българския туризъмъ!

Ив. Раевъ
Председатель на БТС

Ледът е пробитъ

сн. Инж. Ж. Димовъ

БЪЛИ ВЕЛИКДЕНСКИ ДНИ

Отъ Андрей Пиперовъ

Когато човѣкъ подготви духа си за планински празникъ и настѣпи часътъ да го осѣществи, внезапно околната обстановка, въ която дотогава е живѣлъ, започва да му се вижда безлична, дѣлнична и сива. Бѣлитѣ видения, които заживѣватъ въ мисълта, и споменътъ за чистия просторъ на планинския свѣтъ принуждаватъ погледа да се спира съ ненавистъ върху баналнитѣ квадрати на градскитѣ стени. Столичнитѣ улици започватъ да дразнятъ съ шумното си еднообразие, а пѣтьтъ отъ София до Костенецъ, който при други случаи минава неусѣтно, изглежда като велико изпитание къмъ предстоящото щастие. Ето защо гърдитѣ се освобождаватъ отъ притискащата ги тежина едва въ Костенецъ, гдето пѣтьтъ поема къмъ планината.

Костенската рѣка, следъ като остави надъ самото село известния си вече водопадъ, за който едва ли би могло да се пише много, тъй като отъ горе почти не се вижда, въ обратната на течението си посока разкрива чудно хубава долина, която, особено презъ месецитѣ май и юний, е истинска почивка и отмора за гладния погледъ на скитника-търсачъ на природни красоти. Потокътъ прехвърля водитѣ си ту отъ лѣво, ту отъ дѣсно на пѣтя, скача отъ камъкъ на камъкъ и се чадбѣгва съ пѣстритѣ пѣстърви, които играятъ въ пазвитѣ му. Отъ дветѣ страни, възправени като великденски богомолци, борътъ, брѣстътъ, елата и трепетликата, примѣсени въ чудни комбинации, създаватъ възхитителния декоръ на тази картина.

Обичамъ тази долина не само за прелеститѣ ѝ. Обичамъ я и защото ми дава възможностъ постепенно и равномерно да възприемамъ красотитѣ на планинския миръ — струва ми се, че Творецътъ последователно и съ скрита гордостъ едно следъ друго ми разкрива чароветѣ на своето създание, запазвайки за всѣки отдѣленъ мигъ нова радостъ, новъ възторгъ.

тия отъ раницата гръбъ и едва напредващитѣ крака.

6 часа пжтъ — отъ тѣхъ най-дългъ и труденъ е последниятъ половинъ часъ. Особено когато хижата е подъ носа и все пакъ нѣкъде високо въ далечината, отдѣлена отъ насъ съ нѣколко километра заснѣженъ клекъ...

Белмекенъ — хижа. Скроменъ постъ на

Хижа „К. Панайодовъ“

сн. Инж. Ж. Димовъ

А пжтътъ не е лекъ. Въ известни моменти, щомъ се напустне първоначалната посока къмъ юго-западъ, за да се поеме почти право на югъ, идватъ мѣста, при които, особено ако раницата е тежка, както бѣха нашитѣ, или коланитѣ на скитѣ падатъ всѣка минута, както падаха тѣзи на приятеля Ж., величието на околния миръ се забравя и вниманието се концентрира изключително къмъ „мыра сего“, т. е. къмъ огъна-

култура и символъ на творческа воля, забутанъ въ гънкитѣ на българскитѣ планини. Единъ отъ многото гранични камъни, означаващи следвоенния напредъкъ на жадна за строежъ и дѣла генерация.

Кацнала на една скала всрѣдъ могъщия циркусъ, хижата каточели се присмива на безсилнитѣ му опити да разколебае въ нея вѣрата въ собствената ѝ мисия. Презъ цѣлата зима великанътъ праща срещу нея ле-

Почивка

сн. Инж. Ж. Димовъ

денитъ цѣлувки на своитѣ лавини. Но тя, джуджето, стои самотна и самоувѣрена срещу тѣхъ, срещу него самия, лавинитѣ се разбиватъ около ѝ на ситенъ прахъ, който зимниятъ вѣтъръ разнася по замразенитѣ усои заедно съ гордия победенъ викъ на човѣка надъ стихията.

Езерото е засипано съ снѣгъ. Само стариятъ заслонъ, който буди сантиментални спомени за „доброто старо време“, сочи мѣстото на брѣговетѣ му. Мисълта ми ме понася назадъ къмъ хубавъ лѣтенъ день, къмъ малката лодка, привързана на колчето, която леко се поклаща отъ вѣтъра, къмъ изумруднитѣ глѣбини на водата, къмъ покрититѣ съ цвѣтя поляни и нѣкаква тѣга обхваща душата ми. Дали това не е тѣгата

къмъ природата, която трѣбва вече да се пробуди? Или може би е споменътъ къмъ дни, които никога нѣма да се върнатъ. Дни сигурно по-безгрижни и по-волни. Дни на по-непринудена радостъ и по-открити възторзи.

Какъ сж хубави вечернитѣ часове въ българскитѣ хижи! Сладостна умора е обхванала тѣлото — погледътъ, надвитъ отъ лека дрѣмка, мързеливо снова изъ слабо освѣтената стая. На печката, която излъчва приятна топлина, съскатъ чайници и тенджери. Само разговорътъ е оживенъ. Този разговоръ, който може да бѣде воденъ само въ планината и който никога не се забравя. Неограниченъ самъ по себе си въ избора на темитѣ, той има това предимство

надъ другитѣ си събратя отъ града, че въ него доминира винаги чувството на откровение. — Има ли нѣщо по-хубаво отъ вечеренъ разговоръ между приятели въ хижа!

Самата планина витае съ своя духъ надъ главитѣ на събеседницитѣ и ги настройва молитвено. Тѣ си вѣрватъ, защото знаятъ, че ги свързва най-светото — другарството. И да не обичахъ планинитѣ, и да не можехъ да вкусвамъ отъ опиума на природата, пакъ бихъ ти гостувалъ, чаровнице, само заради незабравимитѣ вечери въ твоитѣ хижи! . .

Царството на блѣлитѣ савани. Ослѣпители е блѣсъкътъ на сутрешното слънце въ планината. Сякашъ самата свежестъ на ранния хладъ, примѣсена съ пожара на едно искрящо слънце, което блести безъ да гори, прониква въ фибритѣ на тѣлото. „Равни чалъ“ е уморенъ и упоенъ. Лѣниво потръпватъ широкитѣ му плещи въ кристалнитѣ си одежди. Брилянти, перли, сапфири и смарагди отблѣсватъ отъ мързеливо протегнатата му снага. Езерото, уплашено отъ пламналитѣ скути на своя повелителъ, е скрило лицето си задъ бѣла покривка. Ще чака, докато пламъкътъ на „Равни чалъ“ намали блѣсъка си, тогава чакъ ще покаже подъ милувката на майското слънце гължбовитѣ си очи.

Скитѣ ни равномерно тракатъ по замръзналия снѣгъ. Погледътъ е упоенъ отъ безкрая, който ни предлага „Равни чалъ“. — Всичко е нѣмо. И ние мълчимъ. Великата симфония, симфонията на планината, кѣнти тържествено въ ушитѣ ни.

Цѣлиятъ день, най-хубавиятъ ни день, минава въ акордитѣ на тази симфония. Всичко останало е каточели епизоди, които заедно

съ тѣхното отминаване се забравятъ или оставатъ бледи спомени.

Нѣкжде по пѣтя снѣгътъ отъ замразенъ стана мекъ, а после и мокъръ. Помни ли нѣкой отъ насъ кжде бѣше това? А и да го помни, има ли то сега нѣкакво значение?

Нѣкжде, увлѣчени отъ пѣтя и отъ нагона, ние напустнахме пѣтеката и се загубихме въ едно дере, отъ кждето трѣбваше следъ това съ единъ часъ закъснение да се измъкнемъ. Съжالياва ли нѣкой сега за загубата на сила и време? Азъ — не! Та какво по-хубаво бихме могли да правимъ презъ тѣзи часове, ако не пакъ да слушаме симфонията?

Изгорѣхме отъ слънцето този день, както никога не сме изгаряли, въпрѣки взетитѣ мѣрки. Днесъ лицата ни сж пакъ въ човѣшкия си видъ. Но огънятъ, който тогава изгори сърдцата ни, сигурно ще продължава за дълги години да стопля спомена за блѣлитѣ савани на Рила и Родопитѣ и да грѣе и гори и тогава, когато наоколо ни е само студъ и скрежъ.

И сега предъ погледа ми потръпватъ безкрайнитѣ снѣжни дюни. Имената имъ не зная. Пъкъ и важно ли е това? Тѣ всички бѣха еднакво велики и горди въ своя покой. — Азъ ви пращамъ моя приветъ, неизвестни самотници, деца на безпредѣлния миръ! . . .

Заврачица. Заслонъ. Единъ день на почивка и . . . бѣгство. Бѣгство отъ блѣлитѣ савани и отъ горещитѣ имъ цѣлувки. Лицата ни пламтятъ отъ изгарянето. И ние ги криемъ въ малката хижа, желяйки да запазимъ само за себе си спомена отъ смъртния си грѣхъ. Отъ цѣлувитѣ на забулената отъ саванъ планинска дева.

ИЗМИНАТИЯТЪ ПЖТЪ

Отъ Илия Антоновъ

1899—1939. Изминаха се четиредесетъ години отъ основаването и непрекъснатото съществуване на Българското туристическо дружество, сега вече Български туристически съюзъ. Когато ще чествуваме, обаче, тази годишнина, нека не забравяме, че тя съвпада съ друга една годишнина, не по-малко близка на насъ, българскиятъ туристи, а именно петдесетъ години отъ основаването у насъ на първия туристически кръжокъ отъ поклонници на природата „Урвичъ клубъ“, — основанъ презъ юлий 1889 год. отъ всеобщо-признатия идеологъ и патронъ на българския туризъмъ — „Щастливецътъ“ Алеко.

Дейността на тази първа наченка на организиранъ туризъмъ у насъ, като сръдство за пропагандиране на туристическиятъ идеи, е била, безспорно, ограничена. Виждайки, вѣроятъ, самъ това, Алеко решава презъ 1895 год. да изведе на „Черния връхъ“ колкото се може повече софиянци и тамъ, подъ мощното влияние на природата, да основе туристическо дружество за една по-широка културна работа, толкова необходима за българина следъ петѣковното му робство. Дружеството е било основано на 27 августъ 1895 г., на което народниятъ поетъ Иванъ Вазовъ бива избранъ за председателъ, а „Щастливецътъ“ Алеко — за секретаръ.

Но, уви! Загива трагично Алеко, душата на зародилия се вече български туризъмъ. Пропадатъ и неговитъ усилия за организиране на съзнателнитъ поклонници на родната природа. Но семето е било хвърлено и паднало на добра почва и, макаръ съ едно закъснение отъ четири години, ние виждаме презъ 1899 год. да се туря началото на ново туристическо дружество, посветено въ честъ на Алеко — „Софийското туристическо дружество „Алеко Константиновъ“.

Този пътъ усилията на седемтъ млади туристически деятели, нека поменемъ и сега имената имъ съ всичкото уважение къмъ тѣхъ: архитектъ Георги Козаровъ, инженеръ Димитъръ Вълчановъ, инженеръ Анастасъ Мариновъ, химикътъ Василъ Топаловъ, аптекаритъ Недѣлчо Нѣмски и Янко Малиновъ и конструкторътъ Георги Сяровъ, за щастие на дѣлото на българския туризъмъ, даватъ

трайни резултати. До края на сжщата 1899 г. дружеството има вече своитъ 153 члена. Нѣщо повече, още презъ следната година имаме проява на интересъ къмъ новото явление въ нашия културенъ животъ — организираната туристическа дейность — и основаване на туристически дружества и въ провинцията.

Младитъ туристически ратници започватъ съ въодушевление и постоянство една съзнателна дейность за опознаване обществото съ целитъ на туристическото дѣло. Благотворното влияние на родната природа, чиито редовни поклонници сж били тѣ, ги е подкрепяло въ тѣхната неблагодарна за тогавашното време работа. Който знае колко назадни чави сж били тогава схващанията, даже на така наречената интелигенция, съ какво недо вѣрие, даже подозрение, се е гледало тогава на всѣка проява на туристическа дейность, предметъ на какви подигравки сж били хората, които въ най-пѣстра екипировка сж се отправяли къмъ планината, само той може да измѣри величието на дѣлото на тогавашнитъ деятели на българския туризъмъ и на тѣхнитъ последователи въ този четиредесетгодишенъ периодъ.⁵

Следъ неизбежнитъ въ всѣка една отъ по-широкъ размѣръ обществена дейность колебания, следъ като се знаятъ и многото размирни години, които народътъ ни преживѣ, трѣбва да се поздравимъ открито за здравитъ основи, на които е било поставено отдавна туристическото дружество. — Неговитъ сегашни 78 клона и повече отъ 6000 души редовни членове, освенъ клоноветъ и членоветъ на Ю. Т. С., сж действителна гаранция за единъ ползотворенъ и дълъгъ животъ.

За да се постигне този отличенъ резултатъ, е спомогнало, безспорно, правилното поставяне на една отъ главнитъ цели и от лично агитационно сръдство: излетната дейность.

Започнало съ уреждането на редовни излети подъ главатарството на добри, изпитани и съзнателни туристи — главатары, провеждани съ постоянство и увѣреностъ въ добрия резултатъ отъ тия излети, туристическото

дружество сполучи да раздвижи българина, да го заведе всрѣдъ родната природа и, покрай физическото укрепване и душевната наслада, да го опознае съ приказнитѣ хубости на сѣщата тази природа, да събуди у него интересъ къмъ Родината му и по такъв начинъ да го накара да я цени така, както тя действително заслужава. Като резултатъ на това ние имаме безспорното издигане народностното съзнание на българина и все по-здравото му прикрепване къмъ родната земя.

Отъ тази необходима фаза на организирана официална излетна дейность въ голѣмитѣ градове впоследствие се премина къмъ свободната такава, т. е. уреждането на излети и извънъ официалнитѣ — груповитѣ, а после и на индивидуалнитѣ: излетитѣ на отдѣлнитѣ туристи, сами, по двама, трима и т. н. Съ времето широката излетна дейность изигра своята роля: тя унищожи предрасждѣцитѣ, подигравкитѣ, разликата въ планината, установи равенството между всички поклонници на природата, създаде и закрепи духа на другарството, готовността за пожертвувателность къмъ нуждаещия се, духа на обществената сплотеность.

Фактътъ, че презъ последната година сж били уредени около 2000 официални излети отъ разнитѣ дружествени клонове, безъ многото и много такива, уреджани отъ отдѣлни групи туристи, говори предостатъчно за ползата и широтата на развитата излетна дейность.

Следъ еднодневнитѣ излети заредиха се и станаха нѣщо обикновено и многодневнитѣ излети.

Най-сетне, като продължение на обикновената — лѣтна излетна дейность, дойде презъ последнитѣ десетъ години и практикуването все по-широко и на зимната излетна дейность.

И така, следъ като чрезъ тази систематично прокарана, презъ дълги години организирана излетна дейность ние създадохме у българина навика да ходи въ природата, можемъ да сме сигурни, че този навикъ ще става все по-здравъ и обектитѣ за посещение ще ставатъ все повече и повече, и то безъ огледъ на това дали е хубаво времето или не — дали е лѣте или друго годишно време; дали обектътъ, който имаме желание да посетимъ, е близо или далечъ.

Досегашнитѣ хиляди излетници, които при хубаво време празниченъ день напушатъ особено София, сж лишно доказателство, че излетната дейность на организирани туристи или любители на природата ще се развива все повече, а нѣма да намалява.

Едновременно съ агитационната излетна дейность, организиранитѣ и съзнателенъ български туристъ не пожали никога трудъ и време и биваше винаги въ ролята на ония културтрегери, които трѣбваше да провеждатъ една възпитателна дейность и за запазването отъ унищожение на красотитѣ на природата и нейнитѣ паметници, на българската фауна, на археоложскитѣ старини и пр.

Ако речемъ да проследимъ по-отблизо и културно-просвѣтната дейность на туристическото дружество, ще видимъ, че и въ това отношение организацията е развила обширна и полезна дейность и постигнала завидни резултати.

Създадената въ този периодъ отъ време туристическа книжнина може само да прави честь на организацията ни. А списанието „Български туристъ“, отъ една скромна и по външность, и по съдържание книжка, се издигна, благодарение непрестаннитѣ, и то доброволно правени жертви отъ страна на дружественитѣ членове и ценното сътрудничество на идейни другари, на висотата на едно художествено и достойно за дружеството ни представително списание. И то може да бжде една отъ нашитѣ гордости.

Не една сж туристическитѣ инициативи за създаване на наредби за закрила на хубавата българска природа, за създаването на защитени участъци, народни паркове и пр.

Голѣмъ успѣхъ ще бжде, ако най-сетне ще може да се създаде отдавна желанитѣ „Законъ за туризма въ България“ и по този начинъ да се узакони единъ пжтъ завинаги съ законодателенъ актъ мѣстото, което Б. Т. С. трѣбва да има въ ръководството на туризма въ България въобще.

Исключителенъ дѣлъ има Б.Т.С. въ постигнатото вече култивиране на българскитѣ планини: прокарането на пжтища, здравата маркировка, направата на домове, хижи, заслони и др. Извършеното въ роднитѣ планини винаги ще сочи красноречиво за високото съзнание на българския туристъ, за безкористната му дейность за доброто на неговото отечество.

Вървейки не отъ подражание, а по необходимост по стъпките на по-напредналите отъ насъ и въ туристическо отношение страни, българският туристъ трѣбваше да напрегне крайни сили и съ съвсемъ оскъдителни си материални сръдства и подкрепа на обществото да построи необходимите въ планината хижи, заслони, а въ градовете туристически домове.

Какво правилно разбиране сж имали още първите ратници на организирания туризъмъ у насъ за ползата отъ постройката на хижи въ планините, показва фактътъ, че още презъ августъ 1905 год. е билъ поставенъ основниятъ камъкъ на първата планинска хижа у насъ — на Витоша. Тази инициатива не е могла да бжде осъществена не само поради липсата на сръдства, но и поради настъпилите политически събития — войните и др. Въпреки всички трудности и неблагоприятни условия за материално творчество, туристическиятъ животъ е наложилъ своето и ние виждаме непосредствено следъ войните и възобновяването на туристическите дружества, да се пристъпва къмъ строежа и завършването презъ 1922 год. на първата планинска хижа „Скавица“ въ Рила.

Днесъ вече, споредъ отчета на Централното настоятелство на Б.Т.С., съюзното хижно имущество достига завидната цифра: 52 хижи, високопланински заслони и домове, а именно — хижи и заслони въ Балкана — 15 въ Витоша и Голо бърдо — 6; въ Рила — 9; въ Пиринъ — 4; въ Родопите — 5 и въ Осогово — 1; полски хижи 3 и туристически домове 9.

Построените високопланински заслони и наблюдателниците на Мусала и Черни връхъ сж вънецътъ на строителната туристическа дейностъ.

Всѣки, който познава материалните възможности на Б.Т.С. и себеотрицанието, съ което организираниятъ български туристъ е работилъ за създаването на това ценно, отъ всѣка гледна точка, богатство, ще се преклони предъ гигантското постижение въ това отношение, и то за единъ такъвъ кратъкъ периодъ отъ време.

Наредъ съ споменатите по-горе ценни придобивки презъ този въ действителностъ кратъкъ периодъ, не бива да се отминне безъ да се изтъкне и една ценна еволюция въ

схващането за практикуване на туризъма въ широкъ смисълъ. Бѣше време, когато за достоенъ туристъ се признаваше само оня, който излизаше въ природата само пеша и съ претоварена на гърба раница. Смяташе се за необходимо туристътъ, както нѣкой голѣмъ грѣшникъ, когато търси опрощение на грѣховете си, да се измъчи здраво, за да заслужи голѣмата наслада, която го очаква въ лоното на природата.

Днесъ, обаче, всички знаемъ, че е друго яче, т. е. така, както би трѣбвало да бжде — съ възможните превозни сръдства да се избѣгва умората и губене на време по прашните шосета. Така да се стига всрѣдъ природата много по-бодро, да се престоява много повече време тамъ, за да се изпитва по-дълго насладата отъ това престояване. А въ хижите, като се намира задоволителна обстановка и храна, да се намали значителна частъ отъ излишния товаръ, съ който се обременявахме по-рано.

Друга еволюция въ схващанията за ползата отъ туризма е за неговото стопанско значение. На това, много отдавна съзнато и въ най-широки размѣри изпозвано схващане въ чужбина, се дължи създаването на хотелиерската индустрия, развитието на съобщителните сръдства въ връзка съ посещенията на природата, препитанието на голѣмъ брой отъ населението въ мѣста съ старинни, исторически паметници, съ красива природа. Това схващане се възприема вече въ широкъ размѣръ и у насъ и се налага все повече и повече на съзнанието на всички официални фактори и частни лица и ние сме свидетели на редица държавни, обществени и частни инициативи, които гонятъ целта да се поощряватъ пътуванията, за да се извлѣче отъ тяхъ възможната най-голѣма облага.

Иначе не може, па и не бива да бжде!

Заслужава да се спомене сжщо, че дѣлото на организирания български туристъ е преминало вече граници въ Родина и се знае вече и въ чужбина. Официалните връзки на нашия съюзъ съ разните туристически организации е една морална придобивка за насъ. Пропагандата пъкъ, която се прави на българската природа, колкото и ограничено и често пѣти несполучливо да се прави тя, все дава своите полезни резултати. Нека се надѣваме, че ако се постоянствува и се държи смѣтка за нуждите на времето и хората, и

у насъ ще могатъ и трѣбва да се получатъ завидни материални блага.

Най-сетне трѣбва да се спомене, че като удовлетворение на развитото се у насъ туристическо дѣло, на необходимостта отъ подобряване условията, при които трѣбва да се прави туризъмъ, се яви и крепне вече и Българската туристическа кооперация.

Чрезъ нейното посрѣдничество организираниятъ туристъ може и трѣбва да си набави всичко необходимо за по-доброто си и по износно екипиране.

Отзовавайки се на желанието на редакцията на нашето списание да напиша горнитѣ редове по случая, азъ се постарахъ бѣгло да изтъкна постиженията на скжпото на всички ни туристическо дѣло за единъ периодъ отъ четиридесетъ години, непрека-

рани изцѣло, обаче, въ спокойно творческа работа.

Струва ми се, че направенитѣ обективни констатации ще бждатъ сподѣлени отъ всички. Нека се поздравимъ съ постигнатитѣ резултати, нека признаемъ заслугата на миналитѣ дейци и да не забравяме какво имъ дължимъ, ако искаме утре и насъ да не ни забравятъ идващитѣ следъ насъ. Нека предъ насъ стои винаги откритъ въпросътъ за нашия дългъ да работимъ неуморно за бждещето още по-голѣмо развитие на туристическото дѣло. Нека никога не ни напуща съзнанието, че чрезъ насаждане всрѣдъ българския народъ на чувствата на човѣчностъ, другарство и родолюбие, ние вършимъ една въ пълния смисълъ на думата полезна обществена работа.

Награда? Съзнанието за изпълненъ дългъ!

ПРОЛѢТНО УТРО

Събужда се новиятъ день,
огласянь отъ сребърна пѣсенъ,
и ето, къмъ менъ
пристѣпва въвъ радостъ унесенъ.

Посрѣща ме съ пролѣтенъ лжчъ
и мирисъ на цвѣнали клони
и радостенъ глѣчъ,
що вѣтърътъ весело гони.

И чувамъ -- земята въздиша,
залѣна съсъ радостъ въ гърди,
и утрото диша
съсъ росни цвѣта и тревн.

Славчо Ангеловъ

Съзерцание

сн. М. Кръшнякъ

ПЛАНИНАТА КАТО КОПНЕЖЪ

Отъ Петъръ Боевъ

Спомняте ли си носталгично тихата и затрогваща пѣсень :

Zwischen Traum und Wirklichkeit
liegt ein Wed unendlich Weit . . .

И не е ли отразена въ нея нашата човѣшка природа и нашата сждба—да бждатъ нашитѣ сърдца сякашъ радио антени, вѣчно изопнати между двата полюса на живота : блѣнъ и действителность ?

И животътъ на човѣка, на онзи човѣкъ, който живѣе и твори съ съзнанието, че неговото дѣло ще пребжде, не е ли именно

усилие да скжси тоя безкраенъ пътъ между действителность и идеалъ ?

Това е пътътъ не само на отдѣлния човѣкъ, но и на цѣлото човѣчество отъ тъмнитѣ времена на сътворението, та до наши дни и завапредъ . . . въ безкрая на бждещето !

Контрастътъ между блѣнъ и действителность не е само основно противоречие въ съвременния животъ, той е вѣченъ конфликтъ, върху който се изграждатъ два мирогледа, които се борятъ като гигантски апокалиптични сили, всѣка отъ които се мжчи да

овладѣе свѣта сега и завинаги. Но нека бждемъ увѣрени, че никоя отъ тѣхъ нѣма да победи. Защото животътъ въ своя цѣлостенъ обликъ включва еднакво блѣна и действителността — това е основанието и предпоставката на живота, а блѣнътъ и идеалътъ — това е неговиятъ смисълъ и неговата целъ.

Емпиричната действителностъ никога не може да бжде сама по себе си единствениятъ свѣтъ за човѣка, она свѣтъ, който би го направилъ доволенъ и щастливъ и би оправдалъ неговата лична и социална мисия въ живота. Защото, дори когато тоя свѣтъ му даде всичкитъ си блага и му разкрие всичкитъ си възможности, човѣкътъ все пакъ ще остане незадоволенъ.

Защо?

Защото той носи въ гърдитъ си екзалтацията на всепобедната обнова и всичко онова, което действителността му дава, служи не толкова за да го задоволи, а да разкрие предъ неговия търсещъ погледъ нови примамливости и нови ценности, до които той се домогва чрезъ своята етична мечтателностъ—идеала, и чрезъ своята естетична мечтателностъ — копнежа.

Жаждата за хлѣбъ и вода и потрѣбата на тѣлото е толкова първична и могъща, колкото е и илюзионната потрѣба на душата, жаждата за насищане на нашия етиченъ и емоционаленъ поривъ.

Тя е вѣчната жажда на човѣшкото сърдце, осждено винаги да желае непостижимото и далечното и нейното име е копнежъ!

То копнѣе и жадува за всичко онова, което е за насъ примамливо, неизвестно, неуловимо и непостижимо.

„Очарованието на мистерията най-силно владѣе душитъ“, казва Анатолъ Франсъ, „нѣма хубостъ безъ було — ние предпочитаме неизвестното. Животътъ би билъ непоносимъ, ако човѣкъ не мечтаеше. Най-хубавото въ живота е това, че той ни дава идея за нѣщо, което съвсемъ не е въ него“.

Тия мисли сж напълно правдиви. Защото нашитъ човѣшки възможности сж винаги ограничени, а желанията ни безкрайни. Човѣкъ получава отъ задоволяването на своитъ нужди единъ избликъ на мощъ, който събаря неговото доволство. Ето, едва задоволилъ своето тѣло и гладъ и въ

неговитъ глѣбини нѣщо се раздвижва, мжчи го, освѣтява го, движи го тайно.

Не е ли това духътъ, въоръженъ съ всички свои неизчерпаеми въпроси? Духътъ — „тайнствениятъ творецъ на мечтитъ“, както го нарича Валери. Той е, който ни кара да бждемъ вѣчно търсещи и неспокойни. И дори и тогава, когато едно най-смѣло наше желание е осществено, въ сжщия мигъ въ насъ се заражда и пламва страстта на едно ново пробудено желание.

И може би трагичната хубостъ на живота се състои не толкова въ постигнатото отъ насъ, а въ желаното, въ она свежъ и непрекъснатъ притокъ на все по-нови и по-смѣли желания.

Копнежътъ — това е най-числиятъ изразъ на едно наше желание и страстниятъ поривъ — частъ по-скоро да го видимъ осществено.

И ние копнѣемъ за всичко онова, което буди въ насъ трѣпката на желанието; да достигнемъ далечното, да познаемъ неизвестното, да завладѣемъ недостъпното.

И затова за насъ планината винаги ще бжде копнежъ! Защото тя пробужда въ насъ едно първично влѣчение, една нова страсть, едно странно чувство и ни обещава онова, което е нашъ копнежъ, онова, което е незнайно и неизпитано.

Азъ спомнямъ една далечна планина, чиито снѣжноглави върхове се възмोगватъ въ синия просторъ на небето, и тя е... мой копнежъ!

Азъ виждамъ единъ далеченъ връхъ, свѣрталия се на облаци и мъгли, гордъ и недостъпенъ, и искамъ да го достигна, защото той е... мой копнежъ!

Азъ знамъ едно планинско езеро и искамъ да слушамъ лекия плѣсъкъ на кристално чиститъ му води, отразили небето, скалитъ и прѣспитъ по тѣхъ, защото той е... мой копнежъ!

Върху сиво-гълбовия фонъ на скалата се бѣлѣе малко цвѣте — въ мене се поражда непобедимото желане да го откъсна и азъ протѣгамъ къмъ него ржка, защото то е... мой копнежъ!

Въ днитъ на нашия животъ, когато Богъ ни е дарилъ сърдце, преизпълнено съ обичъ, очи, които да съзерцаватъ красивото, и душа, способна да сътвори въ глѣбинитъ

си единъ копнежъ, планината е и ще си остане завинаги най-примамливиятъ свѣтъ за нашитѣ желания и устреми.

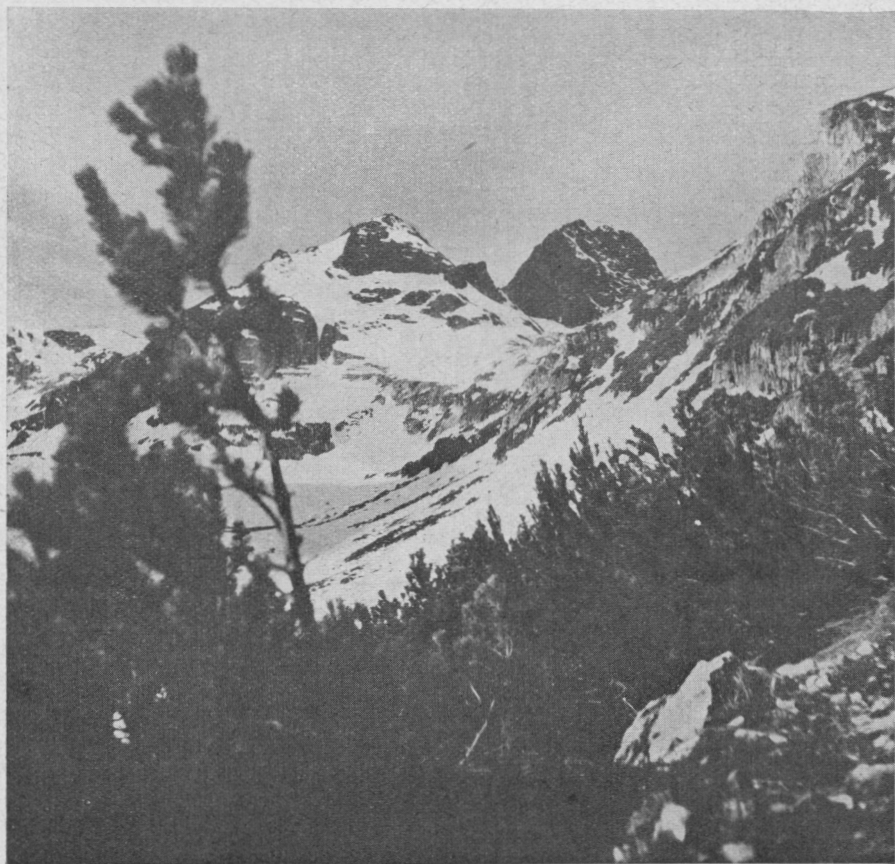
Тя е единъ вълшебенъ свѣтъ, който съ странния си чаръ не само пробужда единъ копнежъ, но и допринася за неговото възможно най-пълно и красиво осъществяване.

Всѣка нова стъпка и всѣки новъ погледъ въ планината разкриватъ безкрайно много нови образи и видения и пробуждатъ въ душата ни съответнитѣ чувства и настроения.

И което е най-важно: тоя процесъ ние го изживяваме не откъснати отъ външната действителностъ, а всрѣдъ самата нея. Тъкмо затова образитѣ, които създава планината,

сж колкото блѣвъ, толкова и действителностъ. Защото всрѣдъ безкрайното разнообразие на нейнитѣ форми и богатство на тонове ние виждаме, че онова, което се е откривало въ душитѣ ни като копнежъ, тукъ е частъ отъ самата действителностъ. Понѣкога даже тая планинска действителностъ е толкова смайваща и вълшебна, щото, нека признаемъ това, надхвърля нашитѣ очаквания и нашия копнежъ за нея.

Тогава тя е, да се изразимъ съ езика на Славейковъ, „единъ сбжднатъ блѣвъ на дѣдо Господа“, най-свършеното ваяние на майката природа и нашиятъ най-чистъ и свѣтълъ копнежъ!

Рила — вр. Мальовица

ОБЩУВАНЕ СЪ ПРИРОДАТА

Отъ Петъръ Славински

Въ културното развитие на съвременното човѣчество общуването съ природата заема най-сѣщественото и решително начало.

То се разбира, не става дума за общуване съ нея въ смисълъ на бродене изъ разнитѣ мѣстности и страни, подобно на „туриста, който не се грижи за историческиятъ и художествено-литературни страни на Женевското езеро, не се интересува отъ физическитѣ сили, които сж го създали, нечувствителенъ е къмъ неговата естетична наредба, а иска само да пжтешествува съ лодка и да плува“, както сполучливо С. Юнге характеризира едно голѣмо мнозинство общувачи съ природата, „туристи“, които дирятъ въ нея приключения и рекорди. Касае се за едно всестранно общуване съ природата, на която да се гледа и като на обектъ за нашето познание, и като срѣда за създаване у насъ художествени усѣти, на по-чисти чувствувания, на етични, нравствени стремления — и като областъ, въ която да проявимъ нашата воля да я овладѣемъ, да я претворимъ, за да я направимъ все по-пригодна за единъ усъвършенствуванъ човѣшки животъ.

Презъ никоя отъ епохитѣ отъ развитието на човѣшкия родъ човѣктъ не е ималъ такова решително и до такава удивителна степенъ господствуващо влияние надъ обкржжаващия го свѣтъ, както въ днешно време, когато е съсрѣдилъ умствения си животъ въ прозрение строежа и началата на развитието на природата, за да я подчини на своитѣ жизнени задачи. Цѣлятъ животъ на съвременнитѣ човѣци, въ всичката му многостранность (наука, техника, философия, изкуства) — това е общуване съ природата.

Общуването съ природата наистина се е наложило на съвременния човѣкъ отъ физиологични причини, поради разрастването на градоветѣ и тѣхната индустриализация. Необходимостта за градскитѣ жители да събиратъ своето общезитие въ единъ центъръ ги заставя да строятъ жилищата си по възможность съ най-голѣми икономии на площъ. По този начинъ се ограничава достъпътъ и на слънчевата свѣтлина, и на

чистия въздухъ до жилищата — тѣй необходими за единъ естественъ животъ. Индустриализацията на градоветѣ, отъ друга страна, създаването на голѣми фабрични предприятия около тѣхъ, които работятъ съ главенъ горивенъ материалъ каменни въглища — създава за заетитѣ въ тѣхъ работници (а това сж масата жители на града) крайно неблагоприятни условия за хигиененъ животъ и това ги заставя въ свободнитѣ си часове да се отлжчатъ отъ града — въ природата. Въ прочутото „Назадъ къмъ природата!“ на Жанъ-Жакъ Русо мнозина влагатъ съдържание пакъ чрезъ неговитѣ думи отъ книгата му „Емилъ“: „Сбогомъ, Парижъ, градъ на шума, на дима и на калъта, дето женитѣ не вѣрватъ вече въ честта, нито мжжетъ въ добродетелта! Сбогомъ, Парижъ — ние търсимъ любовь, щастие, невинность... Колкото по-далечъ отъ тебъ, толкова по-добре за насъ!...“. Тѣй вижда Русо „идеалния човѣкъ“ — човѣктъ на „полето, свободния въздухъ, простотата на селския животъ — нищо друго, освенъ природата“ — за да създаде противенъ образъ на дребнавия, вѣчно позиращъ човѣкъ отъ „велико-свѣтския“ животъ и пишнитѣ салони на Парижъ.

Но въ никой случай не е тукъ истинскиятъ смисълъ на общуването съ природата. То има дълбоко-културна основа и неговата поява, като характерна особеность на нашата, западно-европейската, ера, е свързана изцѣло съ умственитѣ и духовнитѣ особености на съвременния човѣкъ.

За човѣшкия умъ природата е започнала да представлява интересъ едва отъ преди четири вѣка. За прежнитѣ 5 — 6000 години исторически животъ на човѣчеството природата е била едно създаване на боговетѣ, недостойно да участвува въ умствения животъ на човѣка като източникъ на нѣкакви истини, като мѣрило на нѣкакви отношения.

Безъ да става въпросъ за причинитѣ на това явление, трѣбва да отбележа най-вече, че такава противоположность на сферитѣ, въ които се е движило човѣшкото познание, се дължи главно на метода, по който позна-

нието на нѣщата се е добивало въ едната и другата епохи.

Характеренъ белегъ за доевропейскитѣ цивилизации е стремението да се проникне въ тайнитѣ на въображениия, извънсѣтвени свѣтъ. Всички душевни и умствени сили на човѣцитѣ въ това време сж се съсредъядвали въ въпроситѣ за задгробния животъ и до голѣма степенъ тогавашнитѣ култури носятъ характера на едно старание да се подсигури чрезъ земното — задгробното сществуване.

Този безинтересъ къмъ реалния свѣтъ се е отразилъ и върху метода на познанието. Истинитѣ при научното дирене сж се откривали не чрезъ опитъ и нагледъ, а чрезъ „умозрение“. Характеренъ пасажъ за метода на познанието въ древността имаме у Платона въ книгата му „Федонъ или за душата“: „И ако на душата се открие нѣщо отъ природата, не става ли то чрезъ размишляване? Не тоя ли ще се приближи най-много до познанието на всѣко нѣщо, който си послужи главно съ разсѣдка при разглеждането на нѣкой предметъ, като не примѣсва въ работата на разума нито желанието, нито другъ нѣкой усѣтъ, а употребява чистата мисль при диренето на сщността на всѣко нѣщо, безъ помощта на тѣлото, което само бърка на душата да намѣри истината и мѣдростта, стига то за малко само да се намѣси?“.

Всички познания за свѣта, цѣлиятъ строежъ на умствения миръ у човѣка на древността, сж били придобивани по тоя умозрителенъ пѣтъ на изследване нѣщата. Дколко това е сщественa особеностъ за умствения животъ на хората отъ древността, та и до преди 4 вѣка, може да се заключи отъ този примѣръ: Аристотелъ погрѣшно е отбелязалъ, че обикновената муха има 8 крака. Неговитѣ ученици, въ продължение на цѣли 15 вѣка сж приемали това като безусловна истина, само защото „магистърътъ е казалъ“, защото „учителътъ по-добре мисли“, безъ нѣкой да си е позволилъ да преброи краката ѝ! Сжщо така гениалниятъ законъ на Архимеда, че потопеното въ вода тѣло губи отъ тѣлото си толкова, колкото тежи измѣстената отъ него вода, въз основа на който законъ се строятъ всички плавателни сждове — колкото и да ни изглежда странно това, е извлѣченъ сжщо по умозрителенъ пѣтъ, безъ опити. Днесъ всѣки гимназистъ може да „до-

каже“, съ помощта на плътнитѣ и кухи цилиндри, закона на Архимеда. Но въ нея епоха — въ времето, когато се е вѣрвало само на великото откровение на божествената мисль, би било ересъ този законъ — плодъ на гениално умозрение — да бжде доказанъ по другъ пѣтъ, освенъ „чрезъ душата“.

Ето поради това и природата, физическиятъ, сѣтивниятъ свѣтъ, е останалъ за древнитѣ една сфера, която не е участвувала въ тѣхния умственъ и духовенъ животъ. Тѣ не сж общували съ природата нито за да я изучатъ, нито за да дирятъ въ нея нѣкакви истини на своя животъ, да дирятъ чрезъ нея, чрезъ процеситѣ, които ставатъ въ нея, разгадката на смисъла и сжщината на своето битие — както това става въ нашето съвремие. Древнитѣ не сж общували съ природата. Затова и тамъ не намираме никакви заченки на „туризмъ“.

Следъ 16 вѣкъ, обаче, въ развитието на човѣчеството започва друга ера, свършено противоположна на прежната. Човѣшкото познание добива новъ методъ: методътъ на „наблюдението, освѣтявано отъ опита и оплодявано отъ индукцията“. Човѣкътъ се обръща къмъ природата, къмъ законитѣ на нейния строежъ, къмъ физическитѣ сили, които владѣятъ въ нея — и започва изучаването ѝ именно чрезъ помощта на тѣлото, чрезъ непосредствено общение съ нея. Родоначалникътъ на тази „нова ера на човѣшкия умъ“ се смѣта великиятъ английски философъ Беконъ. Нейната главна насока се изразява най-добре чрезъ думитѣ на Галилея: „Философията е изложена въ книгата на природата“. Сега вече всички възможности на човѣшкия умъ се насочватъ къмъ изучаването и изследването началата, по които е съграденъ реалниятъ свѣтъ, законитѣ, по които се извършва този градежъ, и процеситѣ, които ставатъ въ него.

Двата свѣта: мрътвиятъ, но вграденъ въ умоветѣ и душитѣ на маса хора, и живиятъ, току-що раждащъ се свѣтъ, се отричатъ единъ другъ и сж въ борба. На много мѣста въ книжнината, която обсѣга развитието на науката, би се намѣрилъ паралелъ между тия два свѣта, като тоя на Гастино: „Човѣкътъ следъ 17 вѣкъ остави нескончаемитѣ дисертации върху философията и естеството на безкрайното, бждещето на душата следъ смъртъ-

та, безплодният и пълни съ халюцинации съзерцания на невидимия миръ, съ които се бѣше занимавалъ дотогава. Като се въоръжи съ опитния методъ, човѣкътъ се обърна къмъ по-лесно разрешимитѣ задачи и практическото имъ приложение, надникна въ действителния миръ, въ себе си и природата, за да изучи силитѣ, свойствата, механизма и законитѣ“.

Степенъта на ролята, която играе въ развитието на съвременното човѣчество изучаването на природата, едва ли би могла да се окаже достатъчно обемляще, като се има предвидъ удивителната всестранност на човѣшкитѣ възможности, нито една отъ които не е останала неоплодена отъ чудотворнитѣ резултати на това изучаване. „Ако ме попитатъ коя област на знанието е наложила неизгладимъ печатъ на цѣлия умственъ обликъ на 19 вѣкъ, азъ смѣло ще отговоря: естествознанието“, пише голѣмниятъ професоръ Тимирязевъ. Този „вѣкъ на естествознанието“ дава толкова много просторъ на човѣшката мисль и дѣло, толкова много упования, едва ли не за разгадката на самата сжщина на битието, щото цѣлото мислещо човѣчество е било обхванато каточели отъ една магика, внушаваща на човѣшкитѣ възможности безкрайни предѣли.

Азъ ще си позволя да дамъ въ най-общии линии онова, което е допринесло за умственния ръстъ на човѣчеството изучаването на природата посредствомъ общението съ нея въ най-широкъ смисль на думата, за да уясня, като заключение на това, доколко основнитѣ причини на онова обществено движение, което наричаме „туризъмъ“, се коренятъ въ умствения строй на съвременния човѣкъ и е резултатъ на културното развитие на човѣчеството.

Първиятъ обратъ въ изучаването на предметитѣ ни дава най-старата наука — астрономията. Следъ бележититѣ „Шестъ книги за кржговитѣ движения на небеснитѣ тѣла“ на Николай Коперникъ (1543 г.) земята не е вече „центъръ на вселената“, около който се въртятъ всички останали небесни тѣла, т. е. тѣй наречената геоцентрична теория се замѣни съ хелиоцентричната, която поставя слънцето въ центъра на вселената, респ. на нашата, слънчевата система. Това е началото на едно съвсемъ ново свѣтопознание, на една отъ най-голѣмитѣ революции въ областъта на умственото развитие на човѣчеството, която познава свѣтътъ.

Къмъ края на 19 вѣкъ вече астрономията си служи съ два метода, които иматъ такова огромно значение, щото фактитѣ, открити съ тѣхъ, „40 години по-рано сж се смѣтали лежащи вънъ отъ предѣлитѣ на човѣшкото знание“. Това сж спектралниятъ анализъ чрезъ спектроскопа на Мармери и фотографическата пластинка. Чрезъ спектралния анализъ учениитѣ успѣватъ да установятъ, че веществото, отъ което се състои вселената, е едно и сжщо навсѣкжде, съ което се закрепява окончателно т. н. „еволюционномонистическо мировъзрение“. Установява се сжщо и тождеството на силитѣ и законитѣ, които управляватъ строежа и движението на разнитѣ небесни тѣла. Съ помощъта на фотографическата пластинка става възможно да се фотографира звездното небе и да се установи движението на свѣтоветѣ въ него.

Като излагамъ това, желая, собствено, само да наведе на мисльта, че успѣхитѣ на астрономията сж давали толкова много упования за разгадката на битието, били сж толкова положителни и отговарящи на търсенията на човѣшкия умъ къмъ края на 19 в., щото никое, що-годе макаръ, интелигентно сжществуване не е могло да не чувствува неотразимата власть на природата надъ умствения си животъ.

По-нататкъ — въ областъта на геологията и биологията — 19 вѣкъ дава редица революционни открития. Така:

Чарльсъ Лайелъ, съ труда си „Принципи на геологията“, създава бележитата теория за постепенното измѣнение на земната кора, въ противовесъ на официалното дотогава схващане, че природата е създадена изведнажъ отъ божия промисль въ 6 дни, че земниятъ миръ изцѣло е създаденъ въ този завършенъ видъ отъ Бога. Всичко това се замѣни съ мисльта, че свѣтътъ, какъвто го виждаме, е резултатъ на едно дълго развитие, на една дълга еволюция „отъ хаотично еднообразие къмъ хармонично разнообразие“, както казва Спенсеръ.

Сжщо и въ областъта на биологията — въ 1809 г. се явява знаменитиятъ трудъ на Ламарка „Философия на зоологията“, въ който се прокарва революционната за времето мисль за „развитието на видоветѣ“ и за тѣхния „естественъ произходъ“, въ противовесъ на учението на „неизмѣняемостъта“ или за „сврѣхестественото имъ сътворение“, съз-

ПРОЛѢТНИ БАГРИ

Акварель отъ И. Гешевъ

дадено отъ Линея и поддържано отъ Кювие.

Азъ споменавамъ именно трудоветъ на Лайеля и Ламарка, защото тѣ сж въ сжщественна връзка съ бележитата теория на Дарвина за произхода на видоветъ, която е толкова важна за умственото развитие на човѣчеството, щото 19 вѣкъ е нареченъ „вѣкъ на Дарвина“. Като заставатъ на становището за постепенното измѣнение на земнитѣ отношения, ученитѣ следъ Лайеля и Ламарка сж дали една съвършено нова област на човѣшкитѣ дирения, която е позволила на човѣка да надникне въ смисъла и тенденциитѣ на своето развитие и до голѣма степенъ да поеме собствената си сждба върху себе си, защото може предварително да вижда очертанията на развитието си и да съгласува отдѣлнитѣ елементи на това развитие съ неговата обща линия. Всичко това измѣня владѣещото дотогава схващане, че животътъ на човѣчеството се реди отъ единъ своеволенъ промисълъ, че всичко става по волята на една божеска воля, чието участие въ нашия животъ е въ зависимостъ отъ грѣховетъ или непогрѣшимостта, които имаме спрямо нравственитѣ ни установления.

А да говоримъ ли за химията и физиката? Не ли тѣхното развитие изправи човѣчеството предъ единъ новъ свѣтъ отъ безкрайни, скрити, невидими дотогава сили?

Химията, която най-вече чрезъ опитния методъ си постави задачата да изучи съставитѣ и да опознае законитѣ, по които се управляватъ свойствата на материята — въ 19 вѣкъ вече дири да разреши вѣчния въпросъ за произхода на живата материя и оттамъ да разгадае тайната на живота, тайната на произхода на човѣка.

Появяватъ се редица опити за превръщането на неорганическитѣ съединения въ органични, посредствомъ т. н. „синтетиченъ методъ“. Това наистина се отдава на Вьолера съ добитата отъ него по синтетиченъ начинъ урина и на Фишера, който добива по сжщия начинъ гроздова захаръ и е работилъ да добие най-сложнитѣ органични съединения — бѣлтъчнитѣ вещества, посредствомъ синтеза. — Разбирате ли какво значи това упование да се добие отъ мртвата материя жива? И какъвъ превратъ въ схващанията на хората за живота би означавала сполуката въ тази областъ?

Тази тенденция на познание, посредствомъ

опита, началата на еволюционното развитие, оказва неотразимо голѣмо влияние и на социалнитѣ науки, на политическитѣ възглѣдове и обществени движения въ Европа. Въ своята знаменита „История на цивилизацията въ Англия“ Х. Т. Бокълъ, като пише за „най-близкитѣ причини за Великата френска революция“, изтъква почти изключително ученията на редицата упорити и смѣли естествоизпитатели като историческа основа и умствена подготовка на това най-голѣмо събитие въ социалния животъ на европейскитѣ общества досега. Въ основата на тѣзи обществени преобразования лежи именно изводътъ на новитѣ учения за строежа на свѣта, резултатътъ отъ изучаването на природата: че не единъ човѣкоподобенъ Богъ отрежда, по своя воля, сждбинитѣ на човѣцитѣ, а тѣ се градятъ отъ правилното или неправилно уреждане на човѣшкитѣ отношения, отъ свѣсната или несвѣсна система на общежитие, която е възприело дадено общество. Все въ изучаването на природата и добиванитѣ при това изучаване истини лежи и основата на ония идеи, означавани като „материалистическо учение за социалното устройство на обществото“, които днесъ вече така много сж преобразували умствения и общественъ битъ на човѣцитѣ.

Говоря само за ония общи, принципни начала въ разнитѣ научни дисциплини, които сж обусловили умственото развитие на съвременния човѣкъ и създаватъ основата на неговото мировъзрение. Практическитѣ резултати отъ всичко това, то се разбира, сж безкрайно ценни за насъ и ние, съвременнитѣ хора, трѣбва да боготворимъ природата за силитѣ, които е дала на нашитѣ великани на мисълта и знанието, за да обогатятъ живота ни съ толкова много придобивки въ физическия ни битъ, и толкова много широта на умоветѣ и доближаване до истината — въ духовния ни битъ.

Това, е прочее, жизнената атмосфера въ момента, когато се явява общуването съ природата въ тѣсенъ смисълъ, което ний, споредъ менъ, не особено удачно наричаме „туризъмъ“. Походътъ къмъ природата, както виждате, се обуславя отъ дълбоки, много дълбоки причини, лежащи въ самото културно развитие на съвременното европейско общество.

(Следва)

АЛЕКО КОНСТАНТИНОВЪ.

Отъ Екатерина проф. Ем. Иванова

6. ПРИЕМЪ И БАЛЪ ВЪ ДВОРЕЦА

Съ настъпването на есента животътъ въ столицата закипѣ. Новиятъ български князь Фердинандъ бързаше да внесе радостна струя и разнообразие въ живота на подданицитѣ си. Пристигнала бѣше отъ странство и майка му — старата княгиня Клементина. За да не скучае въ двореца, поканени бѣха дамитѣ отъ висшитѣ чиновнически семейства да я посетятъ.

Настоятелното искане на моя мжжъ — главенъ инспекторъ въ Министерството на народното просвѣщение, бѣше да се отзова на поканата. Той полагаше всички усилия да ми достави развлѣчения и да изтъкне особеноститѣ на столичния животъ, въ който заживѣхъ. Освенъ това, изписаната изъ Парижъ скъпа черна копривена рокля, която той ми бѣ приготвилъ за визити, висѣше още непожтната. Не се решавахъ да сложа върху себе си тая разкошна рокля. Усѣцахъ, че следъ осемгодишно носене на скромната пансионерска форма не бихъ могла да надвия навика къмъ простотата. Но мжжътъ ми искаше да ме види нагиздена, важна дама, която да може да го представи достойно, а същевременно и на мене да направи такова рѣдко удоволствие, та не оставаше нищо друго, освенъ да си набавя и сериозна дамска черна шапка, привързана съ черна лента подъ шията, както се носѣха тогава. Но този накупъ бѣ съпроводенъ съ нова жертва за скромната ми гладка фризура: трѣбвало да се подаватъ непремѣнно рѣзани кждрици надъ челото. За да не компрометирамъ скъпия моделъ на Melle Узиненъ, която бѣше най-гордата представителка на парижкия шикъ у насъ, трѣбваше да се подчиня на упътванията ѝ.

Всичко бѣше сторено тъй набързо, че когато седнахъ въ файтона и се понесохъ къмъ двореца, оставаше да сложа още новитѣ черни ржкавици, които едва не ме накараха да се върна, понеже бѣха толкова тѣсни, че съ никакви усилия не искахъ да довършатъ официалността на останалия ми тоалетъ. Но азъ продължихъ гимнастиката съ разтѣгането имъ доста дълго — и въ двореца, дето ме посрещнаха двама адютанти

и ме занимаваха, докато доложатъ за идването ми.

— Е, я ми разкажи сега какъ извърши първия си великъ подвигъ на свѣтска дама — малко иронически, както всѣкога, ме попита Алеко, следъ като узна за посещението ми.

— Безъ малко щѣхъ да направя такъвъ скандалъ, че да си умра отъ срамъ. . . Първо, едва не счупихъ огледалото, смѣхъ се азъ. Когато се качихъ на горния етажъ на двореца и отъ дветѣ ми страни трѣгнаха по единъ офицеръ, азъ погледнахъ насреща си и видѣхъ единъ грамаденъ салонъ, отъ дъното на който се зададохъ също така една дама и двама офицери. Смутихъ се, като помислихъ, че ржкавицитѣ още не бѣха намѣстени, а княгинята тъй внезапно иде насреща ми. Затова наведохъ очи и се помжчихъ да позакрия добре ржката си. Въ това време моитѣ водачи се спрѣха. Повдигнахъ глава и отведнажъ, вмѣсто предъ княгинята, намѣрихъ се предъ отражението на собствената си зачервена физиономия. Измамена съмъ била отъ огледалната стена, въ която безъ малко щѣхъ да се блъсна, объркана отъ пространството и хората.

— Ахъ, каква пакостъ щѣхъ да направя! Надѣвахъ се, че ще намѣря още нѣкои посетителки, а то бѣхъ сама и за пръвъ пътъ!

Алеко се подсмиваше подъ мустакъ и се интересува да узнае темата на нашия разговоръ съ княгинята.

— И тукъ се прославихъ. . . Трѣбвало да ѝ цѣлуна ржка, а пъкъ азъ, както си знаехъ отъ пансиона, направихъ единъ голѣмъ поклонъ и туй то!

— И отлично — одобри той — това е по-достойно. Е, та на какъвъ езикъ говорихте?

— Представи си, че ми направиха даже комплиментъ за френското ми произношение. Азъ предавахъ отговоритѣ си на нейната дама, а тя ги повтаряше високо чрезъ слушалката, допрѣна до едното ухо на благоддушната, едра, хубава жена. Бѣше наистина много любезна. Покази ме на канапето до себе си, а когато ме запитва кога съмъ женена и узна, че съмъ млада булка, хвана ржката ми и направи комплиментъ за вкуса на избраника ми. . .

Алеко срамежливо се наведе и кръстосваше стаята по обикновения си навикъ. Стъснението, съ което му избърборихъ последната, съкратено предадена фраза на комплиментитѣ на княгинята за чернитѣ ми очи, хубави може би тогава, защото щастие-то и младостта сж се отразявали въ тѣхъ, смути неволно и него. За да ме накара да продължа, спрѣ се, вдигна глава и въпросително я поклати, като проговори:

— Е, после?

— Пита ме обичамъ ли да танцувамъ. Казахъ ѝ, че твърде много обичамъ. Тогава тя ми отговори, че ще накара своя синъ често да дава вечеринки. Запитва ме още за много работи, държа ме около половинъ часъ, понеже нѣмаше други посетители. Най-после станахъ, извъртѣхъ пакъ единъ поклонъ. . . и пакъ ме отведоха офицеритѣ, бързо и шеговито завършихъ азъ.

Старата княгиня наистина е побързала да изпълни обещанието си, защото наскоро се получи покана отъ двореца за голѣмъ балъ. Щастливъ, че ще може да ме зарадва пакъ съ нѣщо ново, моятъ мжжъ ми поднесе новата покана. Но азъ смѣтахъ, че съмъ въ трауръ за Елена и отказахъ.

— Само да видишъ, всичко имашъ готово за бала, вѣнчалната ти рокля я ши най-първиятъ шивачъ тукъ.

— Да, но азъ не искамъ да отида още, защото трѣбва да бжда съ деколтѣ.

— Голѣма работа, ще я пратимъ на шивача да я изрѣже малко, дай я, азъ ще го нарисувамъ на дрехата.

— А, не, не, какъ ще се покажа тѣй. . . протестираше въ мене пансионерката.

— Ехъ, то е дворцова етикеция, не може другояче, убеждаваше ме засмѣно по-свободлюбивиятъ свищовски аристократъ. — Като примѣръ ми наведе, че Алековата майка се е вѣнчала съ деколтирана рокля.

Когато Алеко узна, че азъ не искамъ да се възползувамъ отъ случая да видя великолепието на дворцовия блѣсъкъ, почна и той да настоява да отида, а като разбра причината, която ме въспираше — скорошната смъртъ на Елена, стана още по-настойчиво убедителенъ.

— Елена не разбра нищо отъ живота и какво направи? Зарови се. Азъ ще ти се разсърдя, ако сега и ти вземешъ да се ли-

шавашъ отъ подобни удоволствия. Иди, поживѣй и заради нея. . .

Но като виждаше упорството ми, прибави:

— Въ сжбота азъ ще отида да вземе Веселина отъ пансиона. Ще ти я доведа и насила ще те облѣче, ако сама не искашъ. Не — сериозно се помжчи да ме склони той пакъ — ти ще ѝ доставишъ много голѣмо развлѣчение и удоволствие, ако отидешъ. Тя много обича да кичи, има хубавъ вкусъ и ще ти помогне. — Той обърна въпроса тѣй, че ако не отида, ще имъ създамъ неприятностъ. Тогава азъ не искахъ повече да разсждавамъ, но съ мълчанието си дадохъ да се разбере, че отстъпвамъ.

Въ уречения день Алеко и Веселина дойдоха рано, за да ме насърчаватъ; тѣ показваха много голѣмъ интересъ къмъ моя тоалетъ, като искаха да ми услужатъ съ каквото могатъ. Още щомъ дойдоха, Веселина каза: „Изъ пжтя намислихме да те вземемъ ей сега и да дойдешъ у дома да си изберешъ каквато гарнитура искашъ отъ маминитѣ скъпоценности. Азъ мислѣхъ да се отбия да взема нѣщо, но ела сама по-добре.“

— Ахъ, нѣма нужда, каквото имамъ — стига.

— А колие имашъ ли? За откритата рокля трѣбва. . .

Азъ даже не знаехъ, че трѣбвало подобно украшение.

— Ами непременно ли трѣбва колие? — засмѣхъ се азъ.

— Мама има толкова хубави, тѣ ще ти стоятъ добре. . . — И тя ме задърпа за ръката:

— Хайде, хайде, обличай се!

— Но азъ не съмъ привикнала на такъвъ разкошъ, ще се усѣщамъ като въ чужда кожа, открито заявихъ.

— Не, за мой хатѣръ, ще ги вземешъ; азъ искамъ да блестишъ. На такъвъ балъ трѣбватъ повечко украшения. Хайде, хайде — буташе ме тя вече къмъ вратата на спалнята — обличай се!

Нѣмаше какъ. Отдохме. Алеко почна да вди отъ касата една следъ друга кадийни кутии, които нареждаше на писалището си.

— Ето цѣла гарнитура отъ опалъ; вижъ какъвъ голѣмъ камъкъ на колието, харесвали ти? — запита ме Веселина. Азъ мълчахъ. „Камъкъ на нещастieto!“ мина презъ ума ми. И какъ на мѣсто бѣ това

върване за тяхната кжша. Предъ менъ се нареждаха каточели не блестящи украшения, а скръбнитѣ изпити лица на загиналитѣ майка и дъщеря. Отъ отвореното тъмно отверстие на касата каточели усѣщахъ лъха на тяхнитѣ гробове.

Веселина продължаваше да отваря кутии и очакваше да се спра на нѣкои отъ тяхъ. Три пълни комплекта стояха вече предъ менъ; вториятъ отъ вито злато, препълнено съ рубини, тънка работа, а третиятъ брилянтовъ, обиколень съ черень емайль. Вжтре имаше още други четири, както и други кутии и кутийки съ кордони, часовници, пръстени... цѣло съкровище.

— Стига, стига! Не вади повече — я спрѣхъ съ ржка. Искаше ми се да избѣгамъ отъ стаята, но се отдръпнахъ по-настрана, съ обръната назадъ глава и седнахъ на единъ столъ до стената.

— Азъ знаехъ, че тази гарнитура най-ще ти хареса — каза Алеко — и бихъ те посъветвалъ нея да вземешъ, толкова е „distingué“, както казватъ. Азъ нося отъ нея пръстена. — И той посочи малкия си пръстъ, на който лъщѣше единъ голѣмъ брилянть, заобиколень съ черень емайль.

— Да, чудесно е — обадихъ се азъ, за да кажа нѣщо.

— Тогава нея ще вземешъ — каза доволна Веселина. — Сега, ако ти трѣбва още нѣщо...

— Благодаря, благодаря, нищо друго всичко ми е готово.

Тя и азъ се завърнахме у дома, а Алеко каза, че ще дойде вечеръта да ме види облѣчена и да вземе Веселина.

Въ 9¹/₂ часа вечеръта бѣхъ вече готова, но ме бѣше срамъ да се подамъ отъ стаята навънъ. Бѣхъ поржчала на шивачката да изрѣже на роклята ми само едно малко каре. Вследствие на това мое желание, придворниятъ шивачъ, у когото бѣше шита роклята, бѣ ми стѣкмилъ единъ корсажъ á la „Мария Стюартъ“, съ висока яка на плещитѣ, но затова предницата бѣ доста дълбоко пострадала, споредъ моя възгледъ, тъй че азъ изпитахъ неволна уплаха, когато се видѣхъ облѣчена. А когато ми казаха, че Алеко чака тържественото отваряне на вратата, за да се произнесе за впечатление то отъ цѣлото облѣкло, почувствувахъ такова силно притѣснение, че не се съгласихъ

по никой начинъ да се изложа на критичния му погледъ, Веселина бѣ намѣрила, че ще прави силно впечатление, ако втѣкне между тъмната ми коса нѣкои отъ брилянтитѣ и тя сръчно свърза дветѣ обици, които не искахъ да сложа, взема едно черно цвѣте отъ своята шапка, скри ги вжтре тъй, че се подаваха само камѣнитѣ, които свѣтѣха още по-ослѣпително на черния фонъ. Като забодѣ и това последно украшение, тя каза: „Хайде, сега ще отворя.“

Щѣше ми се да потъна въ земята при мисълта за тази ревизия и поискахъ да се скрия задъ вратата. Тя лудо се закиска и каза: „Ами въ двореца кжде ще се скриешъ, какъ ще се покажешъ предъ толкова очи?“

— Тамъ е друго. Тамъ всички сж облѣчени така и никой нѣма да обърне на мене внимание въ навалищата.

На вратата се почука: „Хайде, подканяше мжжѣтъ ми, файтонѣтъ дойде.“

— Ето, намѣтамъ се вече... И азъ взехъ шарфа и намѣтката, но Веселина отвори вратата и каза: „Готово“.

Мжжъ ми, облѣченъ официално, съ клакъ въ ржка, стоеше до прага и до него Алеко.

— Катя — каза ми последниятъ, следъ като хвърли бѣгълъ погледъ — не се съмнявамъ въ твоя вкусъ и въ чудесния изгледъ, който ще има моята вуйна, но сега азъ искамъ да ти дамъ монѣтъ последни наставления, за да не сбъркашъ нѣщо. Главното трѣбва да бждешъ смѣла. Когато се качвашъ изъ стълбата, ще видишъ наредена отъ дветѣ страни лакеитѣ. Върви смѣло нагоре. Тѣ ще ти се кланятъ низко, но ти не мърдай. Да не направишъ като, храни, Боже, мадамъ N. N., която, докато се качи горе, коджа зоръ видѣла, докато се покланяла и тя на всѣки единъ отъ лакеитѣ.

Съ смѣхъ и шегѣ ни изпратиха тѣ, като обещаха, че още на другия день ще дойдатъ да имъ разправя за дебюта си.

Къмъ обѣдъ на другия день се позвъни. Бѣхъ поканила отъ вечеръта Алекови за обѣдъ. Току-що станала отъ сънъ, набързо се облѣкохъ. Когато влѣзохъ въ салона, азъ се смутихъ, като се видѣхъ застанала предъ низкитѣ поклони на единъ отъ представителитѣ на най-вежливата нация — французинѣтъ професоръ Оденъ. Това бѣ моятъ твърде услужливъ кавалеръ отъ сношния балъ, наскоро пристигналъ отъ Франция.

Непознаващ още почти никого, той идеше да направи своята официална визита, след като се беше запознал снощи с мене, а по-рано и с моя мъж.

След $\frac{1}{4}$ часъ пристигнаха и моитѣ поканени гости, които съ нетърпение чакаха да чуят прѣсни новини изъ висшия кръгъ. А имаше наистина доста интересни работи да се разправятъ, особено курьозитѣ.

— Е, видѣ ли дворцовитѣ деколтета? — ме запита подигравателно Веселина — трѣбва да сж те уплашили — смѣеше се тя.

— Имашъ право, напраздно толкова се тревожихъ снощи, гледахъ и се чудихъ... Особено на придворната дама графиня Х., суха като скелетъ, но, вижда се, принудена е да излага остритѣ си рамена, за да спазва етикетията.

— Ами такова... имаше ли да се яде черъ хайверъ съ лъжици? — интересуваше се Алеко.

— О, много бѣше, но пѣкъ блѣсканица ужасна! Вуйчо ти тѣкмо искаше да го опита, когато нѣкой тѣй силного бутна за ржката, че си порѣза устната. Това го разсърди, искаше да се оттегли, но въ това време хвърчеше единъ келнеръ съ чаши, пълни съ шампанско, пресрещнаха се и всичко се изплиска върху моята рокля, тѣй че дългиятъ шлейфъ е цѣлъ изпѣстренъ сега съ петна.

— Ахъ, колко красиви карнетчета—забеляза Веселина, като видѣ кадифаната трицветна княжеска програма, която бѣхъ закачила за дебелата като вѣнчаленъ прѣстенъ халка. Тя висѣше на единъ сърменъ конецъ, който прикрепяше княжеския вензелъ и корона. Действително, едно артистично произведение на Виена.

— О, какъвъ грабежъ бѣше то въ време на котилиона! — продължихъ азъ. — Моятъ вежливъ французинъ отначало се стѣсняваше, но като разбра, види се, че у насъ тѣй му е обичаятъ, тичаше и той да грабне каквото можеше, щомъ се появиха подаржцитѣ. Я ги вижте тѣзи разбити трофеи... Азъ имъ показахъ нѣколко осакатени дреболии. Веселина ги разглеждаше и изведнажъ извика:

— Добре, че се е счупило това яйце въ грѣздото, защото вижъ, че вътре има нѣщо.

Тя разчупи черупката на обикновеното кокоше яйце и отъ вътре изпъкна копринениятъ край на една красива дамска кърпичка.

Това бѣше единъ хубавъ сюрпризъ наистина, който азъ едвали щѣхъ да открия скоро.

— Българийка — заключи Алеко, като гледаше безглавото тѣло на едно арапче, сжщо придобито съ кървавъ потъ на бойното поле. Безъ бой не може, вредъ ще се покаже патриотщината...

— Но да ви кажа, предизвикаха ни — възмутихъ се азъ. — Отначало всички седѣха спокойно. Едно малко, тѣкмо човѣче, което мислѣхъ за лакей, разнасяше на табла нѣщата. Той отиваше все къмъ она кръгъ, където бѣха по-виднитѣ дами, и не се стѣсняваше да прескача непознатитѣ, за да подаде нѣкоя отъ по-хубавичкитѣ работи на която искаше. Оскърбенитѣ кавалери искаха да защитятъ дамитѣ си и го удариха на нападение. Показа се, че раздавачътъ билъ едно важно, приближено на двореца лице, което се разполагаше като у дома си.

7. АЛЕКО ГОЛѢМЪ ЛЮБИТЕЛЪ НА ГОТВАРСКОТО ИЗКУСТВО, НО И НА ПОЕЗИЯТА И ВЕСЕЛИТѢ ЗАБАВИ

— Охъ, че на вкусно се размириша — умишлено пресѣче Алеко — сигурно това, което ще ни поднесе своята кухня, ще бжде по-хубаво отъ цѣлия котилионъ.

Гастрономическитѣ наклонности на Алеко бѣха се обадили. Киселото зеле, наистина, бѣше проникнало съ своя остър мирисъ до насъ и напомни, че долу, въ кухнята, ни очаква млада гжска. Не следъ много ние побързахме да се справимъ съ тази глѣста потомка на римскитѣ спасители.

Въобще кухненското изкуство заемаше твърде важно мѣсто между удоволствията въ живота на поетичния Алеко. Това е малко странно, но той бѣше повечето веселякъ, отколкото последователъ на Диогена. Но все пакъ ясно съзнаваше могществото на глада и казваше:

— Ако съмъ билъ способенъ да извърша нѣкога нѣкоя хубава работа, напимѣръ, да понапиша нѣщо, то е било, когато съмъ билъ уволненъ, когато е трѣбвало да помисля за хлѣба.

А именно по това време той се намиралъ въ разгара на своето поетическо увлѣчение—безработицата. Често донасяше своята стихотворна зараза и у насъ, като се мъчеше да ме увлѣче, да ме зарази. Но азъ се огра-

ничихъ отначало само да го насърдчавамъ, като му задавахъ теми. Вземяхъ нѣкой стихотворенъ руски сборникъ, избирахъ нѣкое кратко стихотворение, определяхъ известно време и възлагахъ на Алеко да го преведе. Това бѣха едни отъ най-занимателнитѣ му часове.

— Дай — оживяваше се той — въ $\frac{1}{4}$ часъ съмъ готовъ.

И наистина, Алеко работѣше съ чудна лекота. Въдхновенъ, той се увличаше отъ тази писателска амбиция, която сравняваше съ тѣй прозаичната раздразнителна болестъ — крастата — колкото я чешешъ, повече те сърби.

— Сжщото и съ мене е сега — шегуваше се той. — Хайде, опитай и ти.

— Азъ само се възхищавамъ отъ Пушкина и отъ другитѣ поети, но не е лесно да си играя съ тѣхното изкуство, както правишъ ти — му отправяхъ азъ моитѣ комплименти.

— Не, азъ виждамъ, че ще ме изненадашъ съ нѣщичко, нали? Сега, ето ти този стихъ.

Но при всичкитѣ му примки азъ не искахъ да се залавямъ съ това нервно надпреварване. Въ резултатъ се получи това, че азъ неволно започнахъ да пристѣпвамъ границитѣ на литературното поле и да се разхождамъ изъ него насаме, обградена отъ многобройнитѣ поетични „цвѣта“, като се мъчехъ да откъсна нѣкое цвѣтенце, до което боязливо се докосвахъ.

Темитѣ, които му задавахъ и които Алеко довършваше у тѣхъ си, ставаха все по-голѣми. Разкошнитѣ ми книги-подаръжи и награди съ отбрани стихове се пренесоха сжщо у него; но Пушкинъ, общиятъ ни любимецъ, си остана у дома.

— Нека за идния пѣтъ да опитаме нѣщичко отъ „Полтава“.

— Но само че ще ми покажешъ непременно и своя опитъ! — каза ми веднажъ той. Не можахъ да скрия отъ него, че азъ работѣхъ наистина върку сжщия урокъ, но никога не се съгласихъ да му покажа нѣщо.

Наближаваше първиятъ ми имененъ день, който щѣхъ да празнувамъ като самостоятелна домакиня. По навикъ отъ Русия, обѣдътъ за този празникъ бѣше най-главната грижа, понеже той щѣше да събере покане-

нитѣ ни гости, роднини — нишиятъ интименъ веселъ кръгъ.

Алеко и Веселина пристигнаха най-късно. Той държеше въ ржката си единъ свитѣкъ, превързанъ съ розова ивица, а сестра му — съ голѣма разкошна китка, поставена въ книженъ *porte-bouquet*.

— Макаръ че не е отъ живи цвѣта — почна тя поздравленията си — но тоя букетъ е работенъ отъ мене и те моля да го приемешъ за споменъ.

Азъ бѣхъ много изненадана, понеже това бѣше чудесно подражание на живитѣ цвѣта, а голѣмиятъ обемъ показваше необикновенитѣ трудъ, който е билъ положенъ за изработването на тая толкова тънка изкустна работа.

— Ахъ, дорогая, че ти си употребила всичкото си свободно време за мене! Това е толкова голѣмо внимание отъ твоя страна, че азъ просто се стѣснявамъ да приема подаръжа То е адска работа Ахъ, колко е хубава! Азъ я помислихъ за истински букетъ — бързахъ да ѝ благодаря, като прегрънахъ Веселина.

— Ти нѣма да се възхитишъ толкова отъ моята работа, понеже тя не е тѣй хубаво подражание на действителността като Веселининитѣ цвѣта — пристѣпи скромно Алеко — но азъ смѣя да ти поднеса тия редове, трудъ на неопитни ржце, за споменъ отъ най-хубавитѣ ти дни. Ще ми позволишъ да прочета написаното следъ свършването на обѣда.

Азъ бѣхъ любопитна да видя шо е написалъ, но се въздържахъ, като предполагахъ, че ще бжде нѣкой преводъ въ стихове. Но изненадата ми бѣ голѣма, когато още отъ първитѣ му думи узнахъ темата:

— Какъ е станалъ годежътъ на днешната именница съ достойния внукъ на Хаджи Иванъ — тържествено започна той. Веселъ смѣхъ избухна у присѣтстващитѣ и всички се приготвиха да слушатъ съ още по-голѣмъ интересъ.

Знаейки твърде добре особеноститѣ въ характера на вуичо си, той зачекваше само комичнитѣ страни, като ги преувеличаваше нѣкъде, за да излѣзе разказътъ по-веселъ. И наистина, изразителното четене на автора се прекъсваше отъ честия буенъ смѣхъ на веселитѣ сътрапезници, които поясняваха или одобряваха изложенитѣ факти.

— А, ти затова ли ме запитваше за подробностите на нашия годеж, та да ни представиш като въ „Ревизор“? — побързах да му натякна аз. — Да знаех, че тъй невърно ще опишеш нещата, щях да ти кажа истината. Алеко често обичаше да се докосва до въпроса за славния подвиг — годежа на своя тъй несмълен пред дамите вуйчо. Но аз замълчавах и оставах любовитството му неудовлетворено.

— Тъзи минути са наша тайна и ако ги разкрия, струва ми се, че ще направя грех, че ще ги лиша от тяхната стойност, — отговарях му аз.

— А, знам, знам, че всичко не може да се каже, че трябва човек сам да го изпита, но обясни ми някои неща, които не мога да разбера... — И той задаваше някой въпрос, за да долови нещо от обясненията ми.

Все пак не можах да разбера, че интересът му е бил във връзка с неговата мисъл да напише своя първи малък разказ. По-късно, когато се прочу като автор на „Бай Ганю“, Алеко питаше с известна гордост: „Ката, държиш ли моето първо произведение?“

Да си призная, аз бях загубила следите му, но не смъхех да открия невниманието си към неговото творение.

— Хиляди ще ти дават за него, пази го — изпусна се да каже той наскоро преди смъртта си, когато славата го беше вече обкржила. Но аз намбрих за нужно само мълчаливо да се усмихна, макар че въ душата си дълбоко съжалявах, че изгубих ръкописа, който не само за хиляди, но и даромъ не щях да мога да го дам някога.

* * *

Зимата идваше с своите многобройни празници, които ни сибираха винаги. Именити дни се зареждаха от Димитров ден до Георгиевден. Тъ биваха всякога повод да се похапне повече и по-весело. Маскарадът, душата на който биваше Алеко, също много го занимаваше. По него време маскирането беше почти неизвестно още у нас, но Алеко, който обичаше твърде много изненадите, беше устроил цяло шествие от всевъзможни костюмирани жени — кацни и цигани — и ни достави неочаквано развлечение. Понеже тогава не се продаваха

маски, всички бяха силно гримирани. Той самият представляваше отчаян пияница. Тъй добре се беше гримирал, че не можеше да се познае. Беше си изпокхсал дрехите повече, отколкото трябва, и от ржавити и колънет му се подаваха нечисти парцали. Смачканата кална шапка затуляше лицето му до половина, а около врата му беше увит червен парцал. Наистина, тъй страшен, както беше той, всеки би го приел за последен нехранимайко.

Точно тогава ние бяхме взели една по-обширна къща, по молбата на братовчедата на моя мъж, Д-ръ Иван Шишманов, който щеше да доведе своята избраница от странство. За по-весело, щяхме да живеем заедно, та да не скучае, когато оставаме двесте сами, а най-главното, за да може тя да говори руски с мене. Тъй щото вечерта, когато Алеко доведе своята тайфа, имах другарка въ къщи. Г-жа Шишманова, пъргава, с французки темперамент, поиска да използва тази разбойническа маска, като устрои игра на младия си мъж, който щеше наскоро да се върне въ къщи. Тя настани разбойника въ спалнята и чакаше пред вратата появяването на г. Шишманов, за да почне представлението. То излезе наистина толкова сполучливо, че премина границите на шегата и прие сериозен характер. Съ силен бѣгъ и викъ изкочи младата булка от стаята си и изплаши току-що влизания младоженец.

—Крадецъ, крадецъ! — викаше тя и сочеше към стаята. И когато той, вкаменен, се чудеше какво да предприеме, „крадецът“ като фурия профуча край него и изкочи на улицата.

Тази неочаквана случка разтърси толкова младия домакин, че за да го успокоимъ, му открихме лъжливи разбойник, но той не искаше да прости неприятната постъпка на майстора-актьор и, при всички увещания, не се яви цялата вечер при насъ.

Въобще Алеко обичаше изненадите от всички групи, които проектираше той за маскарадните забавления; най-любимата му бѣ „цигански таборъ“, може би затова, че и тамъ се възпѣваше авантюристът „Алеко“ — героят на Пушкиновата поема. Той съ възторгъ говорѣше за малките полуголи циганчета, които трябва да окржават голѣмитъ, за да бѣде картината пълна.

Пролѣтѣта настѣпваше, за да тури край на изкуственитѣ зимни забавления и да накара всичко живо да трепне и се съживи подъ благодатнитѣ слънчеви лъчи. Тя блесна и въ нашата къща, като ни изпрати единѣт љчѣ повече — едно малко създание, нова издѣнка — мъжка рожба, синѣ.

Алеко и Веселина побързаха да дойдатъ и изкажатъ радостѣта си. Но тъй като азъ още не бѣхъ напустнала леглото, само Веселина влѣзе да види новия членѣ на семейството ни. Тя страстно обичаше децата и веднага се нахвърли върху него.

— Ахъ, какъ ми се иска да го смачкамъ отъ обичъ — каза тя, следъ като го погледна. И за да изрази по-осезателно желанието си, тя го натискаше нѣжно по изпъкналитѣ пълни странички съ дветѣ си рѣце. После го взе на рѣце, за да го разбуди, понеже искаше непремѣнно да го види съ отворени очи, но то не се безпокоеше отъ нейнитѣ закачки и продължаваше да мирува, като накара младата обожателка да чака доста време благоволениято му.

Алеко се бѣше умѣлчалъ въ салона; ние не се безпокоехме за него, защото етажерката съ книгитѣ ми бѣше тамъ.

— Катя, бива ли да му го покажа? — радостно питаше Веселина, когато най-после се бѣше ококорило малкото същество. — Я го вижъ колко е интересно. И тя се смѣеше и го наблюдаваше. — До вратата само ще го занесе, да го зърне Алеко.

Когато отвори вратата, която водѣше въ салона, Алеко се мѣрна съ едно парче книга въ рѣцетѣ и задекламира отъ далечъ:

„Кой въ тиха звездна лунна нощъ
препуска конѣ, тъй късно още?“ . . .

Азъ отведнажъ се смутихъ силно: това бѣ единѣт отъ моитѣ преводни опити изъ „Полтава“, забравенъ въ книгата. Алеко е ровилъ и го е намѣрилъ.

— Ела, ела по-близо да го видишъ какво е пухче, мекичко, дебеличко — прекъсна го Веселина, но неговата свѣнливостъ не го остави да се приближи до вратата на спалнята, а се втренчи отъ далечъ върху лицето на новия си братовчедъ и съ умилна усмивка проговори следъ малко:

— Я гледай, какви сини очички! — После, като се позамисли, шеговито притури: — И съ това човѣче следъ 20 години азъ ще седя на една маса въ кафенето и ще пия бира.

Тази далечна перспектива ни се виждаше тогава тъй чудна и смѣшна, че всички весело се разсмѣхме. Дългиятъ срокъ отъ 20 години ми се струваше цѣлѣ вѣкъ, а безучастниятъ погледъ на крѣхкото пеленаче не ми позволяваше да си го представя съзнателенъ мъжъ, затова азъ притурихъ: „Дали ще бѣде това нѣкога, наистина?“

— Туй, което ще бѣде занаяпредъ, единѣт Господъ знае, а засега зная сигурно само това, че най-после уловихъ диритѣ на скромната поетеса — обърна въпросъ пакъ Алеко.

— Ахъ, моля ти се, Веселина, кажи, че му се сърдя, загдето ме подиграва . . . Нека остави книжката, — молѣхъ азъ. Но той продължаваше да чете и да прави разни одобрителни забележки съ шеговитѣ тонѣ, понеже знаеше, че нѣмамъ възможностъ да ида и да я грабна.

Като знаехъ обичайното у Алеко комично схващане на нѣщата и подигравателния му шеговито-добродушенъ тонѣ, всѣкога изпитвахъ едно стѣснение, единѣт страхъ да не дамъ поводъ да се изложи на неговата критика. Затова винаги предъ него говорѣхъ съ голѣма предпазливостъ и не му показвахъ стиховетѣ си. И имала съмъ право, защото следъ известно време той бѣше успѣлъ да ме закачи въ единѣт свой стихъ за този преводъ, който тъй случайно бѣше попадналъ въ рѣцетѣ му. Не помня цѣлия куплетъ, па и го нѣмамъ у мене, но се захващаше тъй:

„Въ Ромѣния принцесата
поетъ се счита вече,*)
Къде, къде далече“ и т. н. и т. н.

Привеждамъ го тукъ като примѣръ за онази лекота на Алековото перо, което ниже каточели готови перли на вдѣнатъ конецъ. Веселостѣта се лѣе отъ край до край, но между редоветѣ прогледва винаги тънката ирония. Тѣй че въ най-голѣмитѣ му похвали и комплименти се криеше винаги нѣкой „тонкѣй намекъ на тѣлсто обстоятелство“. При такъвъ събеседникъ не можешъ да не

*) Искане да каже сигурно за Карменъ Силва.

бъдешъ на шрекъ. Но именно тази му весела шеговитостъ го правѣше центъръ на компанията. А той тъй обичаше веселбитъ. Каточели е бързалъ да си отживѣе четенитъ дни. Много пжти той се решаваше да пресилю вродената си скромностъ, за да изпроси самъ да прекара 1—2 часа по-весело съ насъ и стѣсно, умотелно питаше:

— Кате бе, бива ли сирачето да остане у васъ на обѣдъ?

Азъ мисля, че човѣкъ, за да се реши самъ да изкаже подобна молба, трѣбвало е да усѣща твърде много нуждата отъ свои хора. „Кой каквото нѣма, него търси“, казва народната мъдростъ.

(Следва)

СЪЮЗЕНЪ ЖИВОТЪ

Поради заминаване въ чужбина, съюзниятъ редакторъ г. Ст. Поповъ подаде оставка, като неговото мѣсто въ Централното настоятелство се зае отъ първия подгласникъ, г. д-ръ Андрей Пиперовъ.

Книжки 4 и 5 на сл. „Български туристъ“ ще се редактиратъ отъ Г. Драгоевъ, а останалитъ книжки до конгреса ще се редактиратъ отъ д-ръ Б. Ковачевски.

Книгата на Ст. Поповъ — „Планини и хора“ — цената на която е 50 лв., за въ бждеше ще се доставя отъ ЦН на БТС — ул. „Позитано“ 6.

*

Министерството на народното просвѣщение съ писмо № 878 — III, отъ 18 априлъ т. г., ни съобщи имената на съюзнитъ дейци, които Негово Величество Царьтъ благоволи да награди съ ордени по случай двадесетгодишнината отъ възшествието Му на престола и тридесетгодишнината отъ обявяване независимостта: София: д-ръ Божко Йордановъ Ковачевски — „Св. Александъръ“ V ст., Ив. Христовъ Ламбовъ — „Гражданска заслуга“ V ст. съ корона, Христо Костовъ Константиновъ — „Св. Александъръ“ V ст.; Търново: Леонидъ Филиповъ Харалампиевъ — „Св. Александъръ“ V ст., Цоню Стояновъ Гиргановъ — „Гражданска заслуга“ IV ст.; Габрово: Христо Василевъ Врабчевъ — „Св. Александъръ“ VI ст., Христофоръ Ивановъ Стомяковъ — „Гражданска заслуга“ V ст.; Карлово: Иванъ Илиевъ Златаревъ — „Гражданска заслуга“ V ст. съ корона; Кюстендилъ: Миланъ Христовъ Киселички — „Св. Александъръ“ V ст.

За провинцията тѣзи ордени ще бждатъ изпратени чрезъ директоритъ на гимназиитъ, които ще ги връжатъ на награденитъ тържествено при подходящъ случай.

*

Въ последното си заседание Централното настоятелство е гласувало необходимата сума за маркировката, която ще се извърши презъ настоящото лѣто въ Централния Балканъ, на първо мѣсто, отъ Карлово до в. Юм-

рукъ чалъ — подготовката на която маркировка е започната.

Презъ настоящото лѣто ще бжде маркиранъ и пжтътъ отъ заслона „Грънчаръ“ до Рибнитъ езера, кждето Столичната община ще построи новъ заслонъ.

*

Централното настоятелство е обявило за агитационна седмицата отъ 22 до 28 май, което време ще бжде използвано отъ съюзнитъ клонове за проагитиране дѣлото на организирания български туризъмъ.

Ще бжде издадена отъ ЦН специална агитационна брошура „Българскиятъ туризъмъ“, която ще се раздава безплатно на гражданството, за да бжде привлѣчно то въ редоветъ на БТС.

Освенъ това, брой 4 на съюзното списание „Български туристъ“ ще съдържа статии върху творчеството и постиженията на БТС.

Ще бждатъ изнесени нѣколко сказки по радиото за значението и постиженията на организирания български туризъмъ.

*

За 28 и 29 май Централното настоятелство е насрочило да се състоятъ пролѣтнитъ срещи на БТС, които тая година ще носятъ излетенъ характеръ и ще се състоятъ изключително по съюзнитъ хижи.

На срещитъ ще присѣствуватъ представители на ЦН, които, заедно съ представителитъ на съюзнитъ клонове, ще разгледатъ поставенитъ на дневенъ редъ въпроси относно изнасянето на юбилейния съборъ, секционирането на съюзнитъ клонове и др.

Предвидъ на това, че срещитъ сж насрочени по хижитъ, очаква се тѣ да бждатъ посетени масово отъ съюзнитъ клонове.

*

Юбилейниятъ комитетъ усилено работи по подготовката за изнасянето на юбилейния съборъ на БТС.

Тъй като сж изказали желание да посетят събора и българските планини много чужденци, Център. настоятелство приготвя малки албуми с подобрени снимки из българските планини, които ще послужат за пропаганда на събора и страната ни въ чужбина.

Ще се приготвят и специални диапозитиви, които ще се прожектират въ чужбина все въ връзка съ предстоящия юбилеен съборъ на БТС.

*

Свищовската културно-просвѣтна дружба въ София е издала картички съ lika на

Алеко Константиновъ и кжщата-музей на Алеко въ Свищовъ, приходътъ отъ които ще послужи за издигане паметникъ на голѣмия българинъ и родоначалникъ на туризма у насъ на гроба му въ софийските гробища.

Тѣзи картички сж разпратени за разпродаване отъ клоновѣтъ, които съ това ще допринесатъ за по-скорошното изграждане паметника на своя патронъ.

*

Въ последното си заседание ЦН е одобрило плановѣтъ на новата хижа „Рай“, която ще се построи презъ настоящото лѣто отъ туриститѣ въ Калोферъ.

КЛОНОВЪ ЖИВОТЪ

Клонътъ „Девненски извори“ въ Варна, между множеството инициативи, които си е поставилъ за целъ да осъществи презъ настоящата година, е решилъ да уреди за идващото лѣто туристическа спалня въ собствения си къшкъ-вила, при низки и достъпни за всѣкого цени.

Вилата се намира въ непосредствена близость до морския плажъ, всрѣдъ лозята по Евксиноградското шосе и притежава всички необходими удобства за приятно лѣтуване. Желаетиътъ да лѣтуватъ поединично или групово трѣбва да се обадятъ най-късно до 15 май направо до клона, на адресъ: Стефанъ Савовъ, ул. Хр. Самсаровъ 31.

*

Врачанскиятъ клонъ „Веслецъ“ съобщава, че за да улесни посещението на пещерата „Леденика“ въ Врачанския Балканъ, е уговорилъ съ автомобилната кооперация въ града да превозва групи излетници, състоящи се най-малко отъ 30 човѣка, съ автомобили, като за отиване и връщане се заплаща: за учаци се по 30 лева и за граждани по 40 лева на лице.

Сжщиятъ клонъ отъ 1 априлъ т.г. е открилъ за ползуване спалнитѣ при Туристическия домъ, кждето могатъ да пренощуватъ групи до 50 души. Желаетиътъ да нощуватъ въ сжщитѣ спални да се отнесатъ предварително до секретаря на клона г. Никола Желѣзковъ, Митрополията, гр. Враца.

*

Сжщиятъ клонъ устройва и втори излетъ съ автомобилъ на 28 и 29 май т.г., съ маршрутъ: Враца—Сопотъ—Карлово—Шипка—Габрово—Трѣвна—Търново—Севлиево—Ловечъ—Враца. Записвания и подробности при главатаря на излета — Димитъръ Тодоровъ, адвокатъ, гр. Враца.

Сжщиятъ клонъ е влѣзълъ въ връзка съ управата на националния паркъ Витоша за

сжвмѣстна постройка на единъ заслонъ подъ връхъ Острецъ, въ съседство съ „Итковата чешма“.

*

Въ Разградъ е основанъ новъ клонъ отъ Българския туристически съюзъ, наименованъ „Лудогорие“. Новитѣ ратници въ полето на организирания туризъмъ идватъ въ редовѣтъ на Българския туристически съюзъ съ твърдото решение да развиятъ богата и плодотворна туристическа дейность, за да достигнатъ своитѣ по-стари другари отъ другитѣ клонове. Избраното настоятелство на новия клонъ се е конституирало както следва: председателъ Ив. Дановъ, подпредседателъ М. Михайловъ, секретаръ Ал. А. Камбуровъ, касиеръ Ст. Генчевъ, домакинъ-библиотекаръ Ил. Петровъ; съветници: Ив. Парасниковъ, Григоръ Станчевъ и Ст. Малчевъ; контролна комисия: Ан. Балканджиевъ, д-ръ Т. Александровъ и Кр. Авджиевъ; съветникъ К. Михайловъ.

*

Наградени туристически дейци.

Въ четвъртъкъ, 30 февруарий, се е състояла въ ресторантъ „Славянска беседа“ първата пролѣтна другарска среща на „Планинецъ“. Тържествено били наградени съ почетната значка на дружеството следнитѣ заслужили планинци: г. Коста Николовъ, генералъ о. з. и почетенъ председателъ на „Планинецъ“; г. г. Досю Дянковъ, Илия Грънчаровъ, Кирилъ Чолаковъ и Славчо Станевъ за 5-годишна работа въ настоятелството на „Планинецъ“; г. г. Василь Гърличковъ, Стоянъ Фекелджиевъ, Славчо Ивановъ и Емилъ Тренковъ за изкачването на Монбланъ, като първа група организирани български туристи, и Иванъ Чолаковъ за най-добре организирани излети. Срещата е завършила съ непринудено туристическо веселие, пѣсни и танци.

Търновският клонъ „Трапезица“ на своето общо годишно събрание е избралъ ново настоятелство, което се е конституирало така: председател Ц. Ст. Гиргановъ, подпр. Ст. Атанасовъ, секретаръ П. Я. Пенчевъ, касиеръ Ив. П. Зелковъ, пом. касиеръ Ив. Николовъ, домакинъ Б. Т. Коларовъ, библ. К. Сп. Зелковъ; съветници: Й. Константиновъ, Ст. Бояджиевъ, П. Давидовъ, Ив. П. Молдовъ; контролна комисия: Д. Минковъ, Ст. Киселовъ, Г. Атанасовъ.

Отчетътъ, който старото настоятелство е представило предъ годишното настоятелство, за да бжде освободено отъ отговорност, прави силно впечатление съ своята прецизност и ясност. Отъ него твърде лесно може да се забележи голѣмиятъ напредъкъ, който клонътъ „Трапезица“ е постигналъ. Достатъчно е само въ подкрепа на това да се посочи увеличението на недвижимия имотъ (въ сравнение съ 1937 г.) отъ 1.514.778 лв. на 1.537.660 лв., чувствителното намаление на дълга къмъ мѣстната популярна банка, чистата печалба отъ забавитъ — отъ 13.642 на 25.908 лв. и общата чиста печалба — отъ 30 068 лв. на 48.623 лв. За сжщото говорятъ голѣмото число реализирани излети, широко проведената просвѣтна дейност и изобщо цѣлокупната дейност на „Трапезица“.

*

Пирдопскиятъ клонъ „Косица“ е реализиралъ богата културно-просвѣтна дейност, която съ разнообразието и съ успѣшното си провеждане прави честь на клоновото управление. Представени сж били: комедията „Дъщеритъ на Ефремовъ“, отъ Ст. Савовъ, и битовата пиеса „Халосникъ“, отъ Ц. Церковски. И дветъ пиеси сж били изнесени изключително отъ членове и членки на клона и посрещнати радушно отъ многобройната публика. Любителитъ актьори сж играли съ ентузиазъмъ и правилно чувство къмъ интерпретацията на ролитъ. Изисканата игра на нѣкои отъ тѣхъ далеч е надхвърлила възможноститъ на обикновенитъ любители.

Освенъ това е билъ организиранъ и новогодишенъ балъ — среща съ интересна и добре изпълнена весела програма и забавна томбола, а презъ карнавала — маскенъ балъ, посетенъ отъ оригинални и издържани маски. Двата бала сж имали голѣмъ успѣхъ и сж минали при голѣма задушевност.

Приходитъ отъ организиранитъ представления и забави, както и отъ прожектирания скиорски филмъ „Синътъ на бѣлата планина“, сж предназначени изключително за прустройство и обзавеждане на дружествената хижа „Паскалъ“.

*

Туриститъ отъ дупнишкия клонъ „Рилски езера“, за да дадатъ изразъ на по-

читътъ си къмъ паметътъ на своя най-деенъ членъ, благодетелъ и идеологъ, покойния д-ръ Иванъ Хр. Лабутовъ, сж предприели инициативата още тази пролѣтъ да му построятъ подходящъ бюстъ паметникъ предъ туристическия домъ въ Дупница.

*

Самоковскиятъ клонъ „Рилски туристъ“ е далъ въ салона на военния клубъ своята традиционна весела туристическа вечеръ, която е била извънредно добре посетена и е минала при небивалъ успѣхъ. Разиграната презъ време на забавата томбола отъ разнообразни туристически предмети сжщо е имала голѣмъ успѣхъ.

На веселата вечеръ сж присѣствували множество представители отъ клоновѣтъ на Българския туристически съюзъ въ Югозападна България, както и членове отъ Централното настоятелство на сжщия.

*

На 3. IV. 1939 г. е била изнесена въ гр. В. Търново, презъ време на учителската конференция, сказката „Пиринъ планина“, отъ Георги К. Георгиевъ, учителъ при В. Търновската мъжка гимназия. Сказката е била придружена съ свѣтливи картини.

*

Клонътъ „Сърнена гора“ въ Стара Загора, на общото си годишно събрание е избралъ ново настоятелство, което се е конституирало както следва председател: Г. Хаджиолу, подпредседателъ Хр. Караколевъ, секретаръ К. Ж. Михайловъ, касиеръ П. Юруковъ, домакинъ Л. Марковъ и съветници: Г. Янакиевъ, Ст. Пашоолу и М. Тоневъ.

На първото си заседание новоизбраното настоятелство е приело бюджетопоекта на клона за 1939 г., а въ следващитъ си заседания ще приеме плана за дейност, излетната и културно-просвѣтната програми.

*

Дупнишкиятъ клонъ „Рилски езера“ на общото си годишно събрание е избралъ ново настоятелство, което се е конституирало така: председателъ Асенъ Хр. Меджидиевъ, подпредседателъ М. А. Грънчаровъ, секретаръ Ст. Гавазовъ, касиеръ Б. Икономовъ, домакинъ Б. Грънчаровъ; съветници: З. Димитровъ, В. Чомаковъ и Г. Николовъ; контролна комисия: К. Муцковъ, П. Благоевъ и К. Джремнаски.

*

Презъ месецъ мартъ се е състояло общото годишно събрание на клона „Родни

балкани“ въ Варна, на което е било избрано ново настоятелство съ следния съставъ: председателъ Ив. Антоновъ, подпредседателъ В. Добревъ, секретаръ Г. Шолейковъ, подсекр. А. Величковъ, касиеръ-счетоводителъ Н. Георгиевъ, касиери-инкасатори А. Геронъ и Ив. Шоповъ, домакинъ-библиотекаръ В. Д. Вълчевъ, съветници Д. Бояджиевъ, К. Гюровъ, д-ръ М. Богдановъ, д-ръ Н. Сираковъ; контролна комисия: П. Благоевъ, Д. Маджаровъ, Хр. Беневъ; стопански съветъ: Б. Вознишки, Н. Георгиевъ, В. Добревъ и Ив. Шолейковъ; зав. излетитѣ П. Пехливановъ.

Презъ изминалата година е била осъществена богата излетна, организационна и културно-просвѣтна програма, а също така е била започната и завършена постройката на лѣтна спалня и трапезария, струващи общо 43,000 лева.

*

Сливенскиятъ клонъ „Българка“ въ общото си годишно събрание е избралъ ново управително тѣло, начело съ г. Д. Кавалджиевъ и П. Шиникчиевъ.

Въ приетия планъ за дейность за 1939 година се предвиждатъ редица мѣроприятия, които ще позволятъ на клона, съвмѣстно съ клона „Синитѣ камъни“ отъ ЮТС, да бжде завършена окончателно хижата въ мѣстността „Карандиля“ и осветена презъ настоящето лѣто по случай събора на ЮТС въ Сливенъ.

Проектира се, все въ връзка съ събора, маркировка изъ „Синитѣ камъни“.

*

Пернишкиятъ клонъ „Голо бърдо“ е успѣлъ да основе при градската община секция подъ ръководството на помощникъ-мета въ гр. Перникъ г. Кирилъ Тасевъ. Възобновена е сжщевременно къмъ клона и юношеската секция „Орлета“. Разширявайки по този начинъ влиянието си всрѣдъ гражданството, пернишкитѣ туристи уголѣмяватъ и обхвата на своята дейность, която и досега се е намирала на завидна висота.

*

Габровскиятъ клонъ „Узана“ на общото си годишно събрание е избралъ ново настоятелство въ следния съставъ: председателъ Коста Пенчевъ, подпр. Ил. П. Тимевъ, секретаръ Г. Ст. Поповъ, касиеръ В. Калчуневъ, домакинъ В. Димитровъ, зав. излетитѣ П. Шандурковъ; съветници: Ст. Григоровъ и д-ръ Р. Райковъ, зав. секция „Малуша“ М. Бѣлчева; стопански комитетъ: арх. Н. Кротовъ, Г. Минковъ и Г. Тотевъ; контролна комисия: Б. Кехайовъ, М. Ив. Пенчевъ и Ил. Лулевъ.

*

Ботевградскиятъ клонъ „Вѣнецъ“ е избралъ на общото си годишно

събрание ново настоятелство, което се е конституируало както следва: председателъ Петко В. Петковъ, подпр. П. Т. Велевъ, секретаръ Ст. Цочевъ, касиеръ Ст. Захановъ, дом.-библиотекаръ П. Ив. Пацовъ; съветници: П. Ц. Ивановъ, Ив. Георгиевъ и Ст. Славчовъ; контролна комисия: Цв. М. Христовъ, Вл. Маноловъ и Т. Н. Салапиевъ.

*

Сопотскиятъ клонъ „Иванъ Вазовъ“ е уредилъ традиционната си вечеринка, на която, между другото, дружественитѣ секретаръ Дѣлю Цочевъ е изнесълъ сказка на тема „Младежта и туризмътъ“. Приходътъ отъ вечеринката е билъ внесенъ въ фонда „Постройка на нова хижа“.

Сжщиятъ клонъ на общото си годишно събрание е избралъ ново настоятелство: председателъ Петъръ Кантемировъ, секретаръ Д. Цочевъ, касиеръ Ив. Караганчевъ, домакинъ Г. Козаровъ; съветници: П. Файтонджиевъ, М. Куртевъ и Ив. Вълковъ; контролна комисия: Д. Петровъ, Ив. Вълкова и Т. Милевъ.

*

На общото си годишно събрание клонътъ „Кабиле“ въ Ямболъ е избралъ ново настоятелство съ следния съставъ: председателъ Т. Тодоровъ, подпредседателъ Ив. Д. Ивановъ, секретаръ К. х. Радоновъ, касиеръ Ст. Гяуровъ, домакинъ-библиотекаръ Дим. Панко; съветници: Н. Бакалова, Йорданъ Таповъ, Ст. Н. Стойковъ; контролна комисия: Ив. Икономовъ, Н. Куртезовъ и А. Натанъ.

*

Горно-Орѣховскиятъ клонъ „Камъка“ на общото си годишно събрание е избралъ ново настоятелство въ следния съставъ: председателъ Константинъ Докторовъ, подпредседателъ Р. Хр. х. Рачевъ, секретаръ К. Д. Бараковъ, касиеръ К. Бациковъ, домакинъ Е. Геранлиевъ; съветници Д. Я. Дачевъ, Н. Абаджиевъ, А. Славчевъ; контролна комисия: Н. х. Неновъ, Ив. Бакърджиевъ и Г. Джоровъ.

Новото настоятелство идва съ горешото желание да развие максималната за условията въ града дейность, тъй като се констатира значителенъ възходъ на клона, изразенъ въ организационно и финансово заздравяване, постояненъ прирастъ на членове и засилване излетната и културно-просвѣтната дейность.

Плѣвенскиятъ клонъ „Кайлъшка долина“, който е единъ отъ най-дейнитѣ клонове, въ общото си годишно събрание е избралъ ново настоятелство, което се е конституируало както следва: председателъ Димитъръ Каракашевъ, подпредседателъ Ст. Табаковъ, секретаръ Любомиръ Дончевъ, ка-

сиеръ Кирилъ Козлевъ, домакинъ Иванъ Ташевъ, зав. излети Н. Сахатчиевъ и съветници: Георги Цачевъ и Владиславъ Божковъ; контролна комисия Борисъ Каравасилевъ, Хараламби Кировъ и Милка Стефанова.

Новото настоятелство е съставено въ мнозинството си отъ изпитани и дейни туристи, въ чиито ръце постигнатитъ досега резултати ще се разрастнатъ въ по-голямъ дѣла — ценни придобивки въ общото и голѣмо дѣло на Българския туристически съюзъ.

*

На общото годишно събрание, състояло се на 12. П. т. г., Варненскиятъ клонъ „Родни балкани“ е избралъ ново настоятелство, което се е конституирало така: председателъ Ил. Антоновъ, подпр. В. Добревъ, секретаръ Г. Шолейковъ, подсекретаръ А. Величковъ, касиери: Н. Георгиевъ, А. Геронъ и Ив. Шоповъ, домакинъ-библиотекаръ В. Вълчевъ; съветници: Д. Бояджиевъ, Ж. Гюровъ, д-ръ М. Богдановъ, д-ръ Н. Сираковъ; контр. комисия: П. Благоевъ, Хр. Боневъ, Д. Маджаровъ; домакинъ хижата Б. Бознишки, зав. излети П. Пехливановъ, стоп. съветъ В. Добревъ, Ив. Шолейковъ, Н. Георгиевъ.

Новото настоятелство си е поставило за целъ да продължи съ още по-голямъ ентузиазъмъ дѣлото на своитѣ предшественици.

*

Русенскиятъ клонъ „Приста“ въ общото си годишно събрание е избралъ ново настоятелство съ следния съставъ: председателъ Пенчо Цачевъ, подпредседателъ В. Стайковъ, секретаръ Вл. Георгиевъ, касиеръ Сим. Даковъ, домакинъ Т. Станчевъ, зав. излетитѣ Д. Ивановъ; съветници: Ст. Дончевъ и Д. Коларовъ; контролна комисия: К. Косатевъ, Ив. Недковъ, Ив. Димитровъ.

Презъ изтеклата година старото настоятелство е уредило 8 излета съ 212 участници. Добре поддържаниятъ заслонъ „Надежда“ край Дунава е билъ посетенъ отъ 756 души и въ неговата околностъ сж били посадени надъ 250 дръвчета. Новото настоятелство, между другитѣ работи, които му предстоятъ, си е поставило за целъ да разшири заслона, около който има твърде удобенъ теренъ за скиорство, тъй като размѣритѣ на последния сж вече твърде малки за множеството любители на зимнитѣ излети и ски-спорта.

КНИЖНИНА

ПРОСПЕКТЪ НА ГР. Пирдопъ. Клонътъ „Косица“ въ Пирдопъ е ималъ шастливата идея да стѣкми и издаде въ извънредно привлѣкателенъ видъ една книжка, въ която умело и сбито се даватъ най-сжщественитѣ сведения за гр. Пирдопъ и околноститѣ му. Подредена съ вкусъ, обогатена съ множе-

Пернишкиятъ клонъ „Голо бърд о“ презъ февруарий е ималъ своето общо годишно събрание, на което старото настоятелство е дало отчетъ за дейността си презъ 1938 г., приетъ единодушно. Пристѣпило се е къмъ изборъ на ново настоятелство, което се е конституирало както следва: председателъ инж. Хелмутъ Броксъ, подпредседатели Недѣлко Недѣлковъ и Т. Лозановъ, секретаръ Асенъ Семковъ, касиеръ Вл. Ганчевъ, съветници: Ст. Трандафиловъ и Хр. Пулевъ и контролна комисия: Ив. Кемевъ, К. Михайловъ и П. Кожухаровъ.

На новото настоятелство се възлагатъ надежди не само да продължи хубавото дѣло на своитѣ предшественици, но и да допринесе още нѣщо къмъ него.

*

Предстоящата си дейностъ за 1939 г. Врачанскиятъ клонъ „Веслецъ“ е опредѣлилъ въ следнитѣ общи линии — излетна дейностъ: презъ празничнитѣ дни ще се устройватъ, както досега, едно и двудневни излети до пещерата „Леденика“, мина Плакалница, Горски домъ, Вола и множеството още излетни обекти въ Врачанския Балканъ. Въ проектъ сж сжщо така многодневни излети до Рила, Пиринъ, Тетевенския Балканъ, Розовата долина и пр. Строителна дейностъ: предстои окончателно довършване и измазване на дома, а сжщо така поставяне основитѣ на заслонъ край пещерата „Леденика“; около сжщитѣ ще се подобри и увеличи и залесителната площъ. Предвижда се още и маркирането на пжтищата до най-интереснитѣ обекти въ Врачанския Балканъ.

*

Презъ зимния сезонъ Асеновградскиятъ клонъ „Безово“ е развилъ богатата и разнообразна дейностъ. Освенъ нѣколкото весели туристически вечери въ Военния клубъ, клоновата управа е устроила и нѣколко излети: до връхъ Руенъ, до манастира „Св. Петка“ и др. За да затвърди установенитѣ връзки съ всички сродни организации, клоновата управа е устроила и единъ съвмѣстенъ излетъ съ мѣстното ловно дружество до хижа „Руенъ“, гдето е била направена хайка за вълци.

дава възможност на четеца да се опознае със особеностите на този малък, но спретнат град, населен изключително от будни българи и още по-будни туристи. Тя успява да постигне това чрез хронологически дадените характерни особености на града, неговата история, множеството излетни обекти в околностите му и сбитите статистически сведения за жителите, обработваемата земя, поминъка и производствата на населението, културно-просветния и обществен живот, учрежденията и пр.

Като имаме пред вид финансовите възможности на пирдопските туристи, изпитваме особено удоволствие да ги поздравим за издаването на тази книжка, която отлично постига целта си, след като сж превъзможнати всевъзможните лоши условия за издаването и подреждането ѝ.

ВЕСТНИКЪ „СПОРТЪ И ТУРИЗЪМЪ“.

Подъ редакторството на г. г. В. Студенов и Н. Памукчиев столичният информационен илюстриран седмичник „Спорт и туризъм“ поднови излизането си. Симпатичните изрази в уводната статия на бр. 1 за „липса на ежби, разногласия, междуособия и разцепления“ и за обективно и честно отнасяне към всички проблеми на нашия спортен и туристически живот могат да бъдат само поздравени. Отношенията на вестника към Българския туристически съюз и готовността му да отбелязва всички по-интересни прояви от неговия живот сжщо доказват сериозното му отношение към нашето движение.

Следвайки така поставените си задачи, не се съмняваме, че вестникът „Спорт и туризъм“ успява да постигне всички цели, които си е предназначал.

Пожелаваме въ това отношение на неговите редактори и сътрудници пълен успех.

СП. „КЛИСУРСКИ ИЛЮСТРОВАНЪ ЛИСТЪ“. Издание на Клисурското благотворително д-во „Хр. Г. Данов“, под редакцията на г. Богомил Шаранков, столичен журналист. Още една симпатична проява на буден провинциален живот. Въ списанието се помества най-разнообразен материал, подбран с вкус. Въ последния брой 7 сж намърили място множество статии, които дават цялостна представа за гр. Клисура въ миналото и днес. Въ този малък град, свързан неразрывно с славните ни борби за политическа и духовна свобода, туристическото движение е една от най-дейните прояви на върните потомци на Боримечката. Най-големият му актив е построената през 1933 година хижа „Царичина“, на 1800 м. надморска височина, намираща се въ непосредствена близост с чудесна борова гора, на един час път от връх „Вежен“ въ Централния Балкан. Двуетажна постройка, разположена всрѣд красива поляна и мобилирана извънредно оригинално, хижата с право минава за една от най-добре обзаведените и най-красивите постройки от този род въ Балкана. Построена е по почитъ на бившия лесничей г. Петко Николаев и с щедрата помощ на общината въ гр. Клисура, на други учреждения и частни лица. Поради близостта ѝ до в. Вежен, тя дава подслон на множество излетници-любители на този планински красавец и на Централния Балкан.

К. М.

СЪДЪРЖАНИЕ на брой 4: Държавата и ние — Ив. Раевъ; Пролѣтно утро (стих.) — С. Ангеловъ; Бѣли Великденски дни — А. Пиперовъ; Изминатият път — Ил. Антоновъ; Планината като копнеж — П. Боевъ; Общуване с природата — П. Славински; Алеко Константиновъ — Ек. проф. Ем. Иванова; Съюзът и клоновъ живот; Книжнина.